БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 124 (2672). | Жума, 26 июнь 1964 йил. | Баҳоси 2 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ЎРТА ОСИЁ БЮРОСИДА

КПСС Мрказий Комитетининг Ўрта Осиё Бюроси машина терими машҳур усталарининг Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон ССР Чимкент областининг барча механизаторларига, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига, тайёрлаш шохобчалари, ишлаб чиқариш бошқармалари ва «Сельхозтехника» ходимларига пахтани машинада теришга ўз вақтида тайёрланиш тўғрисида ёзган очиқ хатини маъқуллади.

КПСС Марказий Комитетининг Ўрта Осиё Бюроси Ўрта Осиё республикаларидаги донгдор механизаторларнинг очиқ хати КПСС Марказий Комитети февраль Пленумининг комплекс механизацияни кенг жорий қилиш асосида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини интенсивлаш тўғрисидаги қарорларини бэжариш юзасидан амалий ғамхўрликнинг намунаси деб ҳисоблайди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига, Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетига, Тожикистон Компартияси Марказий Комитетига, Туркманистон Компартияси Марказий Комитетига, қишлоқ область партия комитетлари ва ишлаб чиқариш бошқармаларининг партия комитетларига бу хатни колхоз, совхозлар ва «Сельхозтехника» бирлашмаларининг очиқ партия йиғилишларида механизаторлар, бригада бошлиқларининг кенг иштироки билан муҳокама қилишни уюштириш, машинада пахта териш юзасидан олинган мажбуриятларни бажариш учун конкрет чоралар кўриш, пахта териш машиналари ремонтини яхши ва сифатли қилиб ўтказиш учун механик-ҳайдовчилар ва «Сельхозтехника» бирлашмалари ходимлари ўртасида социалистик мусобақани кенг ривожлантириш топширилди.

Республика ва область газеталари, ишлаб чиқариш бошқармалари партия комитетлари газеталарининг редакцияларига, радиоэшиттириш ва телевидение республика комитетларига машинада пахта теримига тайёргарликнинг боришини ва ҳосил теримида яхши меҳнат намуналарини кўрсатган механик-ҳайдовчиларнинг тажрибасини газета сахифаларида, радио ва телевидение орқали кенг ёритиш таклиф этилди.

Н. С. ХРУШЧЕВнинг Швецияда бўлиши

ДЎСТЛИК ВИЗИТИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

ГЕТЕБОРГ, 24 июнь. (ТАСС махсус мухбирлари). СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев ва унинг ҳамроҳлари бугун куннинг биринчи ярмида бу ерга келишди. Швеция бош министри Т. Эрландер ва юстиция министри Х. Клинг Гетеборгга Н. С. Хрушчев билан бирга келишди. Меҳмонлар бу ерда Швеция кемасозлик саноатининг ҳақли суратда ифтиҳори ҳисобланган «Арендаль» кемасозлик корхонаси билан танишишди. «Арендаль» — Швециядаги машҳур «Гетаверкен» кемасозлик концернига қарашли корхоналардан биридир.

Совет ҳукуматининг бошлиғини «Гетаверкен» вакиллари — правление раиси Е. Лунд, фармойишчи директор Х. Нильсен ва директор Н. Сюнссон кутиб олишди. Кемасоз ишчилар Совет ҳукуматининг бошлиғини қизғин табриклашди.

Н. С. Хрушчев ва унинг ҳамроҳлари кемасозлик корхонаси ишининг асосий принциплари билан танишгандан кейин ишлаб чиқариш процессини кўрдилар.

Шундан сўнг меҳмонлар «Гетаверкен» кемасозлик корхонасига бориб, Совет Иттифоқининг заказ билан қурилаётган иккита сузиб юрувчи докни кўздан кечирдилар. «Гетаверкен» мамлакатимиз билан тузилган шартномага мувофиқ, СССРга бу доклардан ташқари, олтита рефрижератор қуриб бермоқда.

«Гетаверкен» кемасозлик корхонасида СССРнинг заказига биноан, шу ерда қурилаётган янги рефрижератор кемани тантанали равишда сувга тушириш маросими бўлиб ўтди.

Никита Сергеевич Хрушчев, Нина Петровна Хрушчева, Таге Эрландер, кемасозлик корхонасининг раҳбарлари ва Н. С. Хрушчевнинг ҳамроҳлари завод майдонида тўпланиб турган ишчилар, инженерлар ва техникларнинг қарсаклари остида, махсус қурилган минбарга чиқадилар.

Совет Иттифоқи учун қурилган янги кемани сувга тушириш маросимини корхона ишчиларининг эрлар ҳаваскорлик хори очади. Шундан сўнг Н. П. Хрушчева денгизчиларнинг анъанасига биноан, бир шиша шампан виносини янги кеманинг форштевенига уриб синдиради ҳамда Швециянинг улуғ табиийтшунос олими шарафига кемага «Карл Линней» деган ном беради. Кема аста-секин стапелдан сувга сирғаниб туша бошлайди ва тўлқинда равон чайқалиб, сувда таққа тўхтайди. Совет савдо флотига яна бир рефрижератор қўшилди!

Кемани сувга тушириш маросимини корхонанинг неча юзлаб ишчилари томоша қилиб турдилар. Пайвандчи ишчилардан бир группаси минбардан сал нарироққа жойлашиб олган эди. Улар Н. С. Хрушчев кемасозлик корхонасини келиб кўргани тўғрисида қизғин фикрлашиб, бу билан Н. С. Хрушчев бизга катта ҳурмат кўрсатди, дейдилар.

Завод директори Х. Нильсен СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчевга сўз беради.

Н. С. ХРУШЧЕВ НУТҚИ

Жаноб Бош Министр!

Гетеборг шаҳар вакиллари кенгашининг жаноб раиси!

Кемасозлик корхонасининг жаноб директори!

«Гетеверкен» ишчилари ва инженерлари!

Биз муҳим воқеада — швед кемасозлари Совет Иттифоқининг заказига биноан қуриб берган янги кеманинг сувга туширилишида сизлар билан бирга иштирок этиб турганимиздан хурсандмиз.

Корхонангиз ишчилари ва инженерларини кемани яратиш соҳасидаги ишларнинг масъулиятли қисми тугалланганлиги билан табриклашга рухсат бергайсиз. Орадан сал вақт ўтгач, улуғ швед табиийтшуноси Карл Линней номи берилган бу кема ўзининг дастлабки сафарига чиқади. Унинг узоқ вақтларгача бахтли сузиб юришини ҳозирдан тилаймиз.

Данияда ҳам Совет Иттифоқи учун қурилган янги кемани сувга тушириш вақтида ҳозир бўлганимизни сизлар биласизлар, албатта. Бинобарин, ўзларингиз кўриб турибсизларки, совет савдо флоти тез суръатлар билан тўлдириб борилмоқда.

Совет Иттифоқи Ватанимиздаги кемасозлик заводларида денгиз флоти учун кўплаб кемалар қурмоқда. Ҳозир биз 50—60 минг тонна ва бундан ҳам кўпроқ ҳажмдаги нефть ташувчи ва балиқ овловчи кемалар, шунингдек йирик ҳажмли қуруқ юк ташувчи кемалар барпо қилмоқдамиз. Биз кемасозлик корхоналаримизни линкорлар, крейсерлар сингари йирик ҳарбий кемалар қуришдан халос қилиб қўйдик, десам сизларга каттароқ сирни очган бўлмайман, чунки агар агрессорлар жаҳон миқёсида термоядро уруши бошлаб юборгудек бўлса, бундай уруш шароитида ана шундай кемалар жиддий ҳарбий куч бўла олмайди. Ҳозир биз бўшаб қолган заводлар ва кемасозлик корхоналаридан денгизда қатнайдиган балиқ овловчи ва савдо флоти кемалари қуриш учун фойдаланмоқдамиз. Бу эса, ишлаб чиқариш қувватларидан мамлакат бойликларини кўпайтириш ва халқ фаровонлигини ошириш учун фойдаланиш имкониятини бермоқда.

Лекин такрор айтаманки, биз совет заводларида тинч кемалар қуришдан ташқари, кемасозлик саноати ривожланган социалистик ва капиталистик мамлакатларга катта-катта заказлар берганмиз. Бинобарин, ана шундай кемасозлик корхоналарида ҳозир Совет Иттифоқи учун 152 та кема қурилмоқда. Шу билан бирга Совет Иттифоқининг заказларига биноан қурилган 60 та кема шу ёз ойларида сувга туширилади.

Совет балиқ овлаш ва савдо флоти составида Швеция корхоналарида қурилган кемалар кўп. Совет денгизчилари бу кемаларнинг мустаҳкамлигига қаноат ҳосил қилдилар. Бу кемаларнинг ҳаммаси денгизда қатнашга яхши мослашган бўлиб, фойдаланиш учун қулайдир.

Биз совет балиқ овлаш флоти учун жами 300 миллионга яқин Швеция кроні миқдорида кемаларнинг катта бир туркумини қуриб беришни Швеция кемасозлик саноатига заказ қилган вақтимизда ана шуни ҳисобга олдик. Бу заказ, менинг назаримда, Швеция кемасозлик корхоналарига ҳам манфаат келтирди, чунки бунинг натижасида швед кемасозлари анча вақтгача иш билан таъмин этилади. Лекин бу борада бизнинг муносабатларимиз заказчи билан мол етказиб берувчи ўртасидаги муносабатлар доирасида чегараланиб қолмади.

«Карл Линней» кемаси швед ва совет инженерлари ҳамкорликда тайёрлаган лойиҳага асосан қурилмоқда. Бу кема ҳар иккала мамлакатимиз ишчиларининг қўли билан тайёрланган ҳам швед ускуналари билан, ҳам совет ускуналари билан жиҳозлантирилади. Бинобарин, тинч мақсадлар учун мўлжалланган бу кемани маълум даражада швед ва совет ишчилари ва инженерлари биргаликда қилган меҳнат самараси, деб ҳисоблашимизга асос бор.

Мен собиқ ишчи бўлганим учун бу ерда сизлар билан — Швеция ишчилар синфининг вакиллари билан учрашиб, сизларга Совет Иттифоқи ишчиларидан қардошларча оташин салом топшираётганлигимдан мамнунман.

Совет кишилари фан ва техникада янги йўллар очаётган олимларнинг, машиналарни лойиҳалаштираётган ва ишлаб чиқаришга раҳбарлик қилаётган инженерларнинг меҳнатини ғоят қадрламоқдалар. Жуда кўп нарса ана шу олимлар билан инженерларга боғлиқ. Лекин моддий бойликларни яратишда ишчиларнинг хизмати бундан кўп бўлса борки, оз эмас.

Бизнинг мамлакатимиз — Совет Иттифоқи меҳнаткашлар давлатидир, бизда ҳамма нарса меҳнаткаш инсоннинг қўлида. Сиёсий ва иқтисодий ҳокимият халқнинг қўлида. Бизнинг парламентимиз — Олий Советимизда ишчи ва деҳқонлар, худди сизлар сингари заводларда, кемасозлик корхоналарида, шахталарда ва мамлакатимизнинг бепоён далаларида ишлаётган меҳнаткашлар қатнашмоқда, улар давлатни бошқаришда, қонунларни ишлаб чиқиш ва амалга оширишда бевосита ва актив иштирок этмоқда.

Азиз дўстлар!

Жаҳондаги ҳамма мамлакатлар ишчиларининг тақдири бир-бири билан чамбарчас боғлангандир. Меҳнат — ҳар бир ишчи ҳаётининг мазмунидир. Ўз меҳнатимиз зойи кетмасин, меҳнатимиз натижаларидан халқ баҳраманд бўлсин, деган умумий интилиш ишчиларни бир-бири билан боғлаб турибди. Шу сабабдан, тинчликка, янги жаҳон урушининг олдини олишга интилиш ҳамма меҳнаткашларни бирлаштирмоқда.

Кескинликни бўшаштиришга муваффақ бўлганимизга қарамай, биз энди уруш хавфи мавжуд эмас, дея олмаймиз. Жаҳонда қуролланиш пойгаси давом этмоқда. Ғоят катта вайронгарчилик келтирувчи кучга эга бўлган қурол-яроғлар жамғариб қўйилаётганлиги инсоният учун мудҳиш ҳалокат юз беришидан иборат хавф-хатарни туғдирмоқда.

Шу сабабдан, Совет Иттифоқи қуролланиш пойгасини тўхтатиш соҳасида зарур чоралар кўрилсин, ёппасига ва батамом қуролсизланиш амалга оширилсин, деб изчиллик ва қатъият билан курашиб келмоқда. Қуролланиш пойгасига қарши ва ракета-ядро урушига қарши ҳамма меҳнаткашлар, ҳамма халқларнинг биргаликда куч-ғайрат сарфлашлари — тинчлик учун курашда муваффақият қозониш гаровидир.

Мен яна бир муҳим масала тўғрисида гапирмоқчиман. Биз давлат арбоблари ва сиёсий арбобларнинг учрашувлари жуда фойдали бўлиб, бундай учрашувлар ҳамжиҳатликка эришишга ёрдам беради, давлатлараро муносабатларга доир бўлган турли масалаларни ва энг муҳим халқаро проблемаларни ҳал қилиш учун шарт-шароитлар вужудга келтиради, деб ҳисобламоқдамиз. Лекин бир-бирининг мамлакатига бориб келиш фақат давлат арбобларининг иши бўлиб қолмаслиги керак. Биз оддий кишилар, ишчилар синфи, жумладан касаба союз ва бошқа ташкилотлар орқали бордикелди қилиб туришларга тарафдормиз.

Биз совет касаба союзларининг Швеция касаба союзлари ва ишчи ташкилотлари билан алоқалари кенгайиб бораётганлигини табриклаймиз. Биз совет ва швед ишчилари ўртасидаги алоқаларни ривожлантириш учун ғоят кенг имкониятлар бор, деб ҳисоблаймиз. Бизларнинг мамлакатимизга бориб туринглар. Биз сизларга совет ишчилари қандай яшаётгани ва ишлаётганини кўрсатамиз, совет халқи қандай қийинчиликларга дуч келаётганини ва бу қийинчиликлар қандай бартараф қилинаётганини сизларга сўзлаб берамиз. Бундай алоқалар мамлакатларимиз ўртасидаги дўстона муносабатларни янада мустаҳкамлашга хизмат қилади, ҳар иккала халқимиз учун фойдали бўлади.

Мамлакатларимиз ўртасида кўпдан буён иқтисодий алоқалар мавжуд. Биз Швеция савдо-саноат аҳли билан совет савдо ва хўжалик ташкилотлари ўртасидаги алоқаларни табриклаймиз ҳамда бундай ўзаро манфаатли алоқаларни бундан буён ҳам ривожлантиришга тайёрмиз. Швед ишчиларига, техниклари ва инженерлари, ҳамма дўстларимизга чин кўнгилдан ишда ютуқлар ва шахсий ҳаётда бахт-саодат, оилаларингизга тинчлик ва эсонлик, фарзандларингизга саломатлик, тинчликсевар мамлакатингизга равнақ тилаймиз.

Тинчлик ва дўстлик бўлсин!

* * *

Ҳозир бўлганлар Совет ҳукумати бошлиғининг нутқини зўр эътибор билан тингладилар. Нутқ тамом бўлгач, завод майдонига тўпланган ҳамма ишчилар, инженерлар, техниклар Н. С. Хрушчевни қизғин табрикладилар.

Шундан сўнг меҳмонлар ишчиларнинг гулдурос қарсаклари остида кемасозлик корхонасидан чиқиб, «Посейдон» кемасида шаҳар марказидаги причалга жўнайдилар. Гетеборг шаҳрининг маъмурлари ратуша биносида СССР Министрлар Советининг Раиси шарафига нонушта зиёфат бердилар.

Совет меҳмонлари билан учрашмоқ учун қабул маросимлари залига бир неча юз киши тўпланди. Булар орасида Гетеборг ва Бохус вилоятининг губернатори П. Нюстрем, шаҳар муниципалитетининг раиси Г. Хеглунд, муниципалитет депутатлари, «Гетаверкен» правлениесининг раиси Е. Лунд ва шаҳардаги энг йирик саноат корхоналарининг бошқа раҳбарлари, жамоатчилик вакиллари, журналистлар бор эди.

Г. Хеглунд билан Е. Лунд Совет ҳукумати бошлиғини табрикладилар. Нонушта вақтида Н. С. Хрушчев нутқ сўзлади.

Нонушта самимий, дўстона вазиятда ўтди.

В. ХАТУНЦЕВ,
Д. ЕРШОВ,
И. МОКРЕЦОВ.

ПАХТАНИ МАШИНАДА ТЕРИШГА НАМУНАЛИ ТАЙЁРЛАНАЙЛИК

Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон ССР Чимкент областидаги барча механизаторларга, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига, тайёрлаш шохобчалари, ишлаб чиқариш бошқармалари ва „Сельхозтехника" бирлашмаларининг ходимларига

О Ч И Қ Х А Т

Қадрли ўртоқлар!

Ҳозирги кунда бутун мамлакатимиз каби, Ўрта Осиёнинг бепоён ерларида ҳам етти йилликнинг олтинчи йилида мўл ҳосил етиштириш учун кураш қизиб бормоқда.

Бу йил биз учун жуда муҳим, жуда азиз йилдир. Қардош Қирғизистон Россияга ўз ихтиёри билан қўшилган куннинг 100 йиллигини ҳали яқиндагина байрам қилди. Ўзбекистон, Тожикистон ва Туркманистон меҳнаткашлари олтин куз авжига чиққан пайтда ўз республикалари ва Коммунистик партияларининг қирқ йиллигини нишонлайдилар, жонажон Совет Иттифоқи Коммунистик партиямизнинг раҳбарлигида совет халқларининг қардошлик оиласида босиб ўтилган шонли йўлнинг якунларини тўплайдилар.

Биз, механизаторлар бу байрамни меҳнатда янги муваффақиятлар билан, пахтачиликда ва аввало пахта теримида комплекс механизацияни кенг жорий қилиш билан кутиб олмоғимиз керак.

Ўрта Осиё пахтакорлари бу йил давлатга камида 4 миллион 851 минг тонна «оқ олтин» топшириш мажбуриятини олдилар. Механизаторлар камида бир миллион тонна, яъни ўтган йилдагидан бир ярим баравар кўп пахтани машинада териб, қарийб бутун ҳосилни тайёрлаш пунктларига қоп-қанорсиз етказиб беришга аҳд қилдилар.

Биз, қишлоқ механизаторлари олдимизга қўйилган вазифаларни бемалол бажара оламиз. Пахта далаларининг механизаторлари бой тажриба тўпладилар, меҳнатнинг прогрессив методларини, илғор технологияни жорий қила бошладилар. Бизнинг ихтиёримизда 20 минг «зангори кема», кўп миқдорда бошқа хилдаги терим машиналари бор. Ҳар бир машинада 70—80 тоннадан пахта терадиган бўлсак, олинган мажбуриятлар анча ошириб бажарилади.

Пахта териш машинаси деҳқоннинг чин дўсти бўлиб қолди. Бу машина ниҳоятда афзал эканлигини кўрсатиб, хилма-хил қишлоқ хўжалик техникасининг қудратли арсеналида ўзига муносиб ўрин олди. Ўзбекистон, Қирғизистон ва бошқа республикалардаги илғор хўжаликлар кейинги йилларда пахтанинг талайгина қисмини машинада териб олмоқдалар. Масалан, ўтган йили Ўзбекистонда 544 механик-ҳайдовчи мавсумда 100—120 тоннадан пахта терди. Қирғизистондаги механик-ҳайдовчилардан 16 киши худди шундай натижаларга эришди. Андижон областидаги «Совой» совхози ва Тошкент областидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози механизаторлари яхши намуна кўрсатмоқдалар. Улар тўрт ҳафта мобайнида бутун ҳосилнинг деярлик ҳаммасини машинада териб олдилар.

Демак, бизнинг имкониятларимиз катта. Аммо ўтган йилнинг якунлари шуни кўрсатадики, кўп хўжаликларда терим машиналаридан ҳали ҳам қониқарсиз фойдаланилмоқда, айрим ҳолларда эса, очиқ айтиш керакки, жуда ёмон фойдаланилмоқда. Тожикистон ССРда ўтган йили машинада пахта териш плани атиги 22,8 процент бажарилганлиги бизга маълум. Бу республикада 400 та янги терим машинаси далаларга мутлақо чиқарилмади. Бир машина ўрта ҳисобда 19 тонна пахта терди. Тажрибали теримчилар ҳам қўл билан шунча пахта терадилар-ку, ахир. Туркманистон ССР, Тошовуз ишлаб чиқариш бошқармасида бир машина билан мавсумда ўрта ҳисобда атиги 4,2 тонна пахта терилди.

Бундай ҳолларга тоқат қилиб бўлмайди, албатта. Машинадан у бериши мумкин бўлган нарсанинг ҳаммасини олиш керак. Машинадан ғоят баракали фойдаланиш мумкин. Биз ўз иш тажрибамизда бунга кўпданоқ ишонч ҳосил қилганмиз. Ҳар биримиз бир неча йилдан буён ХВС-1,2 машинасида ишлаб, ҳар куни 4—5 тонна пахтани бункердан тўкиб, мавсумда 150—180 тонна ва ундан ҳам кўпроқ пахта териб келмоқдамиз. Пахтакорларнинг оғир меҳнатини пўлат машиналар зиммасига юклаганингни ҳис этганингда қалбинг қувончга тўлиб тошади.

Биз кузда ерни шудгор қилиб, экиш олдидан тупроқни ишлаш, кўкламда эса, чигит экишдан бошлаб машина терими тўғрисида ўйлаймиз ва ғам еймиз. «Зангори кемалар»имиз ишлайдиган массивлар ҳозирнинг ўзидаёқ кўз олдимизда намоён бўлмоқда. Ғўза парваришини қизитиб юборилган ҳозирги кунларда эса, биз ҳар бир участкада ғўза тупларининг ғуж бўлиши ва ётиб қолмаслигини таъминлаган ҳолда мўл ҳосил етиштириш учун бутун куч-ғайратимизни сарф қилмоқдамиз.

Машинада териш учун ғўзани меҳр-муҳаббат билан ўстириш керак. Агротехника қоидаларидан чекинишга сира йўл қўйиб бўлмайди. Қатор ораларини ишлаш, эгат олиш, озиқлантириш, суғориш, чеканка қилиш каби агротехника тадбирларининг бутун комплексини ўз вақтида ва юқори сифатли қилиб ўтказиш керак. Шундай қилгандагина мўл ҳосил тўпланади, терим агрегатларининг ғоят унумли ишлаши учун шарт-шароит вужудга келтирилади.

Ҳар биримиз шу кунларда кўп хўжаликларнинг далаларини бориб кўрдик. Афсуски, айрим жойларда пахтани машинада теришга жиддий эътибор берилмаётганлигига дуч келдик. Яқинда Ўрта Осиё республикаларида ўтказилган ўзаро текшириш ҳам буни тасдиқлади. Далалар механик-ҳайдовчиларга ҳамма жойда ҳам ажратиб, бириктиб берилган, деб бўлмайди. Пахта териш машиналарининг ремонти суст суръатда олиб борилмоқда, терим агрегатлари экипажлар билан тўла таъминланмаётир.

Биз колхоз ва совхозларнинг раҳбарларини яхши текисланган, энг йирик ва серҳосил участкаларни машина терими учун тезроқ ажратиб беришга, бу участкаларни механик-ҳайдовчиларга бириктиб қўйишга чақирамиз. Хўжаликлар бундан фақат наф кўрадилар, пахта теримида кўп меҳнат ва маблағни тежайдилар.

Маълумки, пахтани машинада теришнинг муваффақияти техникани ўз вақтида ремонтдан чиқариш ва тахт қилиб қўйишга боғлиқдир. Терим ишлари қизиб кетадиган кунлар яқин қолди. Лекин шунга қарамай, кўпгина ишлаб чиқариш бошқармаларида машиналар ремонтига ҳали аслида киришилган эмас. Қуйидаги маълумотлар бизни ташвишга солмоқда: Туркманистондаги Байрамали ишлаб чиқариш бошқармасида 219 пахта териш машинасидан атиги 18 таси, Тожикистон ССРдаги Нов ишлаб чиқариш бошқармасида 131 машинадан 24 таси, Қорақалпоғистон АССРдаги хўжаликларда 1.301 машинадан атиги 129 таси тахт қилиб қўйилган.

Бундай аҳволга сира тоқат қилиб туриш мумкин эмас, деб ҳисоблаймиз! «Узсельхозтехника», «Таджиксельхозтехника», «Туркменсельхозтехника», «Киргизсельхозтехника» республика бирлашмалари, «Казсельхозтехника» Чимкент область бирлашмасининг раҳбарлари, колхоз раислари ва совхоз директорлари «зангори кемалар»нинг ҳаммасини 1 августгача тахт қилиб қўйиш учун бутун чораларни кўришларини кутмоқдамиз. Бунинг учун пахта териш машиналарига керакли запас қисмларни колхоз ва совхозларга етказиб бериш тўғрисида ҳозирнинг ўзидаёқ ғамхўрлик қилмоқ лозим.

Механик-ҳайдовчиларни тайёрлаш ва танлашдаги аҳвол ҳам бизни жиддий ташвишга солмоқда. Иш манфаатлари ҳар бир машинага иккита механик-ҳайдовчини бириктиб қўйишни талаб этади. Шундай қилгандагина икки сменада ишлашга умид боғлаш мумкин.

Маълумки, ўтган йили Тожикистон ССР ва Туркманистон ССРда механик-ҳайдовчиларга катта эҳтиёж туғилган эди. Бу соҳада ҳали ҳам ўзгариш йўқ. Биз Тожикистон ССР ва Туркманистон ССР қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрликлари механизатор кадрлар тайёрлаш билан жиддий шуғулланадилар, деб умид қиламиз. Ўзбекистон ССРда ҳам кадрлар тайёрлаш суст бормоқда.

Ўтган йили дефолиациянинг кечикиб ўтказилганлиги, ғоят самарали дефолиантларнинг етмаганлиги кўп хўжаликларда пахтани машинада теришга халақит берган сабабларнинг бири бўлган эди. Дефолиациянинг кечикиб ўтказилиши натижасида ғўза баргларининг бир қисми тўкилмай қолган эди. Биз мамлакат олимларига ва химия саноати ходимларига мурожаат қилиб, пахтазорлар учун ғоят самарали дефолиантларни тезроқ беришни улардан илтимос қиламиз.

Баъзи хўжаликлар ва ишлаб чиқариш бошқармаларининг раҳбарлари шу пайтгача дефолиация ҳосилга зарар етказади деб ҳисоблаб келмоқдалар. Тажриба шуни кўрсатадики, дефолиантларни ўз вақтида ва яхши қўлланиш ҳосилни камайтирмай, балки аксинча унинг етилишини тезлаштиради ва пахтанинг сифатини оширади. Биз ғўзани дефолиация қилишни сентябрь ойининг дастлабки икки ўн кунлигида тўла тамомлаш зарур эканлигига ўз тажрибамиздан ишонч ҳосил қилдик. Учинчи ўн кунликда эса, фақат десикация ўтказиш мумкин.

Давлат бу йил пахтакорларга кўп миқдорда дефолиантлар берди. Аммо жойларда дефолиантларни колхоз ва совхозларга ташиб олиш ҳали уюштирилмаганлигини аниқладик. Биз «Сельхозтехника» район бирлашмалари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларини дефолиантларни барвақт ва зарур миқдорда ташиб олишга, уларнинг яхши сақланишини таъминлашга, тракторларга тиркаладиган пуркагич-чанглагичларни ремонт қилишга чақирамиз. Хуллас дефолиацияни ўз вақтида ўтказишга ҳар томонлама тайёргарлик кўриш лозим. Маълумки машина теримининг муваффақияти кўп жиҳатдан қишлоқ хўжалик авиациясига боғлиқ. Биз сизларни, авиатор ўртоқлар, ғўза дефолиациясини ўтказишга ўз вақтида тайёргарлик кўриб, бу ишни намунали амалга оширишга чақирамиз.

Тайёрлаш пунктлари ва пахта тозалаш заводлари машинада териладиган пахтани қабул қилиб олишга пухта тайёрланган бўлишлари керак. Афсуски, бу соҳада ҳали кам иш қилинган. Бундай аҳвол давом этаберса, ўтган йиллардаги хатолар такрорланиши мумкин, бу эса машина теримини кечиктириб қўяди.

Пахта далаларининг механизаторлари Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши раҳбарларидан, пахта тозалаш саноати бош бошқармаси ходимларидан йиғим-терим мавсумигача барча тайёрлаш пунктларини ва пахта заводларини қабул қилиш-узатиш механизмлари билан, колхоз ва совхозларни эса, юк ортиш воситалари билан таъминлаш, қуритиш-тозалаш цехларини ремонт қилиш, реконструкция қилиш ва қуришни ўз вақтида тугаллаш, терим даврида эса, бункерлардан тўппа-тўғри тайёрлаш пунктларига қоп-қанорсиз етказиб бериладиган пахтани узлуксиз қабул қилиб олишни таъминлаш учун бутун чораларни кўришларини илтимос қиладилар.

Биз машинада терилган пахтани қабул қилиш шартларини ўзгартириш тўғрисидаги масалани амалий жиҳатдан ҳал қилиш пайти етиб келган деб ҳисоблаймиз.

Механизатор ўртоқлар, дўстлар!

Пахта учун кураш бизнинг энг муҳим, шарафли ишимиз бўлиб келди ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолади. Биз Хоразм областидаги «Ўзбекистон» колхозининг бригада бошлиғи Искандар Юсуповнинг чақириғига қўшиламиз ва у билан бирга пахтакорларни «оқ олтин»дан мўл ҳосил етиштириш учун курашни бутун чоралар билан кучайтиришга даъват этамиз. Меҳнатда юксак уюшқоқлик намуналарини кўрсатайлик, далаларни ва техникани терим ишларига тайёрлайлик, пахта далаларининг гвардиячилари деган номни шараф билан оқлайлик!

Ҳосил теримини намунали ўтказиш учун мусобақа бошлаб, қуйидаги мажбуриятларни оламиз:

Т. Охунова гектар бошига 45 центнер ҳосил етиштиради, машинада 200 тонна пахта теради; С. Нағоева гектар бошига 35 центнер ҳосил етиштиради, машинада 150 тонна пахта теради; Р. Ўскинбоева гектар бошига 40 центнер ҳосил етиштиради, машинада 150 тонна пахта теради; Ҳ. Амиров гектар бошига 35 центнер ҳосил етиштиради, машинада 180 тонна пахта теради; Ж. Кўчиев гектар бошига 40 центнер ҳосил етиштиради, бутун ҳосилнинг 95 процентини машинада териб олади; Ш. Расулев гектар бошига 36 центнер ҳосил етиштиради, машинада 180 тонна пахта теради; В. Тюпко бошлиқ звенолар гектар бошига 25 центнер ҳосил етиштиради, ҳосилнинг ҳаммасини машинада териб олади; О. Чориев гектар бошига 25 центнер ҳосил етиштиради, машинада 180 тонна пахта теради; М. Дадажонов гектар бошига 42 центнер ҳосил етиштиради, «Пахтакор» машинасида 350 тонна пахта теради.

Биз Ўрта Осиё республикаларидаги, шунингдек Қозоғистон ССРнинг Чимкент областидаги барча механизаторларни мусобақага қўшилиб, пахта теримида меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш намуналарини кўрсатишга чақирамиз.

Турсуной ОХУНОВА — Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Олий Совети депутати, Ўзбекистон ССР, Тошкент областидаги Киров номли колхоз комплекс механизация бригадасининг бошлиғи;

Саодат НАГОЕВА — Қирғизистон Олий Советининг депутати, Ленин ишлаб чиқариш бошқармасидаги Раҳматжон номли колхоз комплекс механизация бригадасининг бошлиғи.

Райҳон ЎСКИНБОЕВА — Қозоғистон ССР Олий Советининг депутати, Қозоғистон ССР, Чимкент область, Сариағоч ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Келес» совхозининг звено бошлиғи;

Ҳожи АМИРОВ — СССР Олий Советининг депутати, Тожикистон ССР, Матчо ишлаб чиқариш бошқармасидаги Куйбишев номли совхоз комплекс механизация бригадасининг бошлиғи;

Жавод КЎЧИЕВ — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган механизатор, Ўзбекистон ССР, Сирдарё областидаги «Малик» совхози комплекс механизация бригадасининг бошлиғи;

Шоди РАСУЛЕВ — Тожикистон ССР Олий Советининг депутати, Тожикистон ССРда хизмат кўрсатган механизатор, Тожикистон ССР, Регар ишлаб чиқариш бошқармасидаги Калинин номли колхоз комплекс механизация бригадасининг бошлиғи;

Валентин ТЮПКО — Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган механизатор, Ўзбекистон ССР, Тошкент областидаги 2-«Оққўрғон» совхози комплекс механизация звеноларининг бошлиғи;

Омон ЧОРИЕВ — Туркманистон ССР, Байрамали ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Байрамали» совхози комплекс механизация бригадасининг бошлиғи;

Мамажон ДАДАЖОНОВ — Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган механизатор, Ўзбекистон ССР Андижон область, Марҳамат ишлаб чиқариш бошқармасидаги Ильич номли колхоз комплекс механизация бригадасининг бошлиғи.

ТУРМУШ МАДАНИЯТИНИ ЮКСАЛТИРАЙЛИК

ТОШКЕНТ САНОАТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТЛАРИНИНГ ҚЎШМА ПЛЕНУМИ

Илгари хабар қилинганидек, Тошкент саноат область ва Тошкент шаҳар партия комитетларининг қўшма пленуми бўлиб ўтди. Пленум «Ўзбекистон КП Марказий Комитети XIII пленумининг «Турмуш маданиятини юксалтириш, ўтмиш сарқитларини тугатиш — меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг муҳим шарти» тўғрисидаги қарори ва Тошкент саноат область партия ташкилотининг вазифалари» ҳақидаги масалани муҳокама қилди. Бу масала юзасидан Тошкент саноат область партия комитети биринчи секретари ўртоқ **П. В. Каймаков**нинг доклади тингланди.

КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленумидан кейин, дейди докладчи, партиямиз идеология ишини ҳар томонлама кенг қулоч ёйдирди. Партия ғоявий қуролининг бутун кучи жанговар ҳолатга келтирилмоқда. Ғоявий ишлар тобора сермазмун ва шаклан бой бўлиб бораяпти.

Ҳозирги пленумимизнинг ўз олдига қўйган вазифаси— область партия, жамоат ташкилотларининг меҳнаткашларнинг турмуш маданиятини ошириш, уларни ғоявий-сиёсий тарбиялашни яхшилаш соҳасидаги ишларини чуқур анализ қилиш ҳамда Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг XIII пленуми қарорларини амалга ошириш юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқишдан иборатдир.

Партиямиз меҳнаткашларнинг турмуши ва маиший шароитини яхшилаш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилмоқда. Партиямизнинг сиёсати ва бутун фаолияти совет кишиларининг ҳаёти тобора яхшиланиши, улар кўпроқ кийим-кечак ва пойафзал, озиқ-овқат маҳсулотлари, яхши уй-жойларга эга бўлишларига, яъни аҳолининг тобора ўсиб бораётган моддий ва маънавий эҳтиёжларини тўлароқ қондиришга қаратилган.

Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда инсоннинг энг биринчи ҳаётий эҳтиёжи бўлган ижтимоий фойдали меҳнатга муҳаббат ва ҳурмат руҳини уйғотиш асосий роль ўйнайди. Буни тўғри тушунган ва унга катта эътибор бераётган жойларда яхши натижалар қўлга киритилмоқда. «Ташавтомаш», Октябрь революцияси номли заводларда, Чирчиқ электрохимия комбинатида, Ўзбекистон металлургия заводида ва бошқа корхоналарда иш шу асосда йўлга қўйилган.

Мисол тариқасида Ўзбекистон металлургия заводининг (директори Муҳамедов, партия ташкилоти секретари Валиев ўртоқлар) аҳил ва ижодий коллективини олиб кўрайлик. Корхона меҳнаткашлари ишлаб чиқаришни тўхтовсиз такомиллаштириш, резервлардан оқилона фойдаланишга интиладилар, тежамли иш олиб борадилар, металлни иқтисод қилиш, маҳсулот сифатини яхшилаш учун тинмай курашадилар. Бундан уч йил муқаддам заводда пўлат эритиш бўйича етти йилликнинг охирги йили учун мўлжалланган марраға эришилди.

Юксак ишлаб чиқариш кўрсаткичлари учун кураш, коммунистик меҳнат номини олиш учун бошланган оммавий ҳаракат бу корхонада иш маданиятини ошириш ва кишиларнинг турмуш шароитини яхшилаш сингари тадбирлар билан бирга мақсадга мувофиқ равишда қўшиб олиб борилади. Корхонанинг кўпчилик раҳбарлари мунтазам равишда ғоявий-сиёсий ишлар билан машғулдирлар, ишчиларнинг ҳаёти ва турмуш шароити билан доимо қизиқадилар.

Бироқ биз ҳамма жойда ҳам кишиларнинг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилаш тўғрисида етарли ғамхўрлик қилинаётир деб айтаолмаймиз. Афсуски айрим корхоналарнинг маъмурияти ва жамоат ташкилотлари иш маданиятини юксалтириш учун чинакам курашмаётирлар, фан ва техника ютуқлари, илғор тажрибаларни ишлаб чиқаришга суст жорий қилмоқдалар.

Тошкент кровать заводида ишлаб чиқариш маданияти паст даражада, «Узбекхлопкомаш», хўжалик буюмлари заводлари, шунингдек кўпгина бошқа корхоналарда ишнинг 40—65 проценти билак кучи билан бажарилаётир, Чирчиқдаги 2-автобаза раҳбарлари ҳам ишчиларнинг турмуш шароити ва ишлаб чиқариш маданиятини ошириш тўғрисида етарли ғамхўрлик қилмаётирлар.

Докладчи шундай камчиликларга йўл қўяётганликлари учун кўпгина раҳбарларни ва партия ташкилотлари секретарларини ҳамда Куйбишев район партия комитети, Чирчиқ ва Олмалиқ шаҳар партия комитетларини қаттиқ танқид қилади.

Меҳнаткашларнинг маданий-маиший эҳтиёжларига эътиборсизлик, уларнинг талабларига қулоқ солмаслик—совет кишиси шаънига ҳурматсизлик бўлиб, эскилик сарқити сифатида баҳоланиши керак. Қўл остида ишловчиларга нисбатан қўпол муносабатда бўладиган, бақириб-чақирадиган раҳбарларнинг жиловини тортиб қўйиш лозим.

Область партия комитетининг 1964 йил 5 мартдаги бюроси Ўрта Осиё халқ хўжалиги кенгаши химия саноати бошқармасига қарашли давлат конструкторлик технология бюросининг фаолиятини муҳокама қилди. Бюро бошлиғи коммунист ўртоқ Дубленников раҳбарликда коллегиалчиликни принципиал равишда бузаётгани, кадрларни танлаш ва тарбиялаш соҳасида жиддий хатоларга йўл қўяётгани ҳамда қўполлиги учун қаттиқ огоҳлантирилди. Бироқ Дубленников танқиддан ўзига тўғри хулоса чиқариб олмади. У бақириб-чақириб раҳбарлик қилишда давом этди, танқидни тан олмади. Ўзига ёқмайдиган ходимларни таъқиб остига олган. Бундай қўпол раҳбарларни тартибга чақириб қўйиш керак. Маданиятнинг энг оддий элементларини эгаллаганмаган, кишиларга ҳурмат ва муҳаббат руҳида тарбияланмаган шахс коллективга раҳбарлик қилолмайди.

Кишиларни тўғри тарбиялаш учун уларнинг ишлаб чиқаришдаги фаолиятинигина эмас, балки турмушдаги ва оиладаги хулқ-атворини ҳам билиш лозим.

Комбинат, завод, муассасадан ташқаридаги ҳаёти кишиларнинг ишлаб чиқаришда такомиллашиб бораётган муносабатларининг бевосита давоми бўлиши керак. Коллективнинг таъсири, ундаги ўзаро муносабатлар кучи, норма ва традициялар — одам ишдан сўнг уйига, оиласига қайтганида ҳам сезилиб турсин.

Ўртоқ Каймаков мисоллар келтириб, айрим раҳбарларнинг ишлаб чиқаришда коммунистик ахлоқ пропагандисти сифатида иш тутаётганликлари, бироқ турмушда эса ўзлари феодалларча муносабатлар қули бўлиб қолиб, ғайри ахлоқий йўлга кириб кетганликларини кўрсатиб ўтади.

Биз ўз-ўзимизга инсон ва унинг фаровонлиги тўғрисида, меҳнат ва турмуш шароитини яхшилаш, кишиларнинг қобилияти ва истеъдодини барқ урдириш борасида нималар қилаётганлигимиз ҳақида ҳисоб беришимиз керак. Жамиятимиз кишиларнинг ижтимоий ва шахсий ҳаёти, уларнинг турмушдаги хулқи, ғоявий, ахлоқий соф ва чинакам гуманизм руҳида бўлишини талаб қилишга ҳақлидир.

Турмуш маданиятини яхшилаш ва ўтмиш сарқитларини тугатишнинг муҳим шарти социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш, жиноятчилар ва жамоат тартибини бузувчиларга қарши актив курашга кенг жамоатчиликни жалб қилиш ҳисобланади. Нотиқ маъмурий органлар, жамоат ташкилотларининг эътиборини жиноятга қарши курашни кескин кучайтириш зарурлигига қаратади.

Хотин-қизларнинг тенг ҳуқуқлилиги, уларнинг ижтимоий-фойдали меҳнат ва сиёсий фаолиятга актив жалб қилинганлиги совет воқелигининг буюк ютуқларидандир. Миллионлаб совет хотин-қизлари, жумладан ўзбек аёллари ижтимоий ишлаб чиқариш, фан, маданият ва санъатнинг ҳамма соҳаларида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Биз улар билан ҳақли равишда фахрланамиз.

Шу билан бирга аёлларга нотўғри муносабатда бўлиш, уларнинг оила ва жамиятдаги мавқеини пастга туширишга уриниш сингари ўтмишнинг жирканч сарқитлари ҳисобланган айрим фактлардан сира кўз юмолмаймиз.

Ана шундай ҳодисалар билан бундан кейин асло муроса қилиб бўлмайди. Партия ташкилотлари оилавий ҳаётдан ҳамиша хабардор бўлиб туришлари, кўнгилсиз воқеаларнинг олдини ўз вақтида олишлари зарур. Феодал-бойларча сарқитларнинг ҳар қандай кўринишларига сиёсий баҳо бериш, бундай фактларга қарши курашга коммунистлар, комсомоллар, бутун жамоатчиликни сафарбар этиш керак.

Хотин-қизларни ижтимоий-фойдали ишга кўпроқ жалб қилиш лозим.

Докладчи ўтмиш сарқитларидан бири бўлган ичкиликбозликка қарши курашни авж олдириш лозимлигини уқтирди.

Турмуш маданияти учун кураш диний сарқитларни тугатиш билан узвий боғлиқдир. Бироқ атеистик ишларда ҳали расмиятчилик ва шаблон кўп. Атеистик пропаганда баъзан турмушдан ажралган ҳолда олиб борилади, кўпинча кишиларнинг онги ва қалбига етиб бормайди, динга ишонувчиларга кам таъсир қилади.

Динга муросасозлик билан муносабатда бўлаётган, диний сарқитларга хайрихоҳлик кўрсатаётган кишиларга нисбатан кескин курашиш керак, ҳужумкор атеистик пропагандани ишга солиш лозим. Аҳоли яшайдиган жойларда, ишхоналарда динга ишонувчилар билан ишлаш учун обрўли, кишилар ҳаётини яхши биладиган одамларни ажратиш керак. Бу ишга коммунистларни, динга ишонувчиларнинг таниш-билишларини, шунингдек аёлларни актив жалб қилиш лозим.

Шу билан бир қаторда балоғатга етганлик, ишга кириш ва биринчи маош олиш, паспорт топшириш ва Совет Армияси сафига узатиш сингари оилавий тантаналарни ўтказиш бўйича тавсияномалар ишлаб чиқиш вақти келди. Бунда ҳам партия, жамоат ташкилотлари, биринчи навбатда комсомоллар ижодий ташаббус кўрсатишлари зарур. Кишилар онгидаги эскилик сарқитларининг ҳар қандай кўринишларига қарши кураш меҳнаткашларда коммунистик ахлоқни, коммунизм қурувчисининг маънавий қиёфасини шакллантиришнинг зарур шартидир.

Шуни алоҳида қайд қилиб ўтиш керакки, бу муҳим вазифани амалга оширишда давримизнинг ажойиб ҳаракати — коммунистик меҳнат учун бошланган ҳаракат иштирокчилари катта роль ўйнашлари лозим. Коммунистик меҳнат мусобақасида кишиларда ўзаро ишонч, бир-бирига ҳурмат ва беғараз ёрдам муносабатлари шаклланади, вақтга, меҳнатга, моддий бойликларга тўғри муносабатда бўлиш хислатлари қарор топади. Кишилар ўз техник ва маданий билимларини оширишга интиладилар. Ишлаб чиқаришда ҳам, турмушда ҳам улар ўртасидаги муносабатлар коммунистик ахлоқ талаблари даражасида бўлади.

Коммунистик меҳнат ҳаракати бошланганига олти йил бўлди. Ҳозир Тошкент областида 188 минг меҳнаткаш ана шу ҳаракатда иштирок этмоқда.

Айни вақтда коммунистик меҳнат ҳаракатини ташкил этишда жиддий камчиликлар борлигини қайд қилиб ўтиш керак. Халқ хўжалигининг айрим тармоқларида, масалан, қурилиш ташкилотларида, аҳолига маиший хизмат кўрсатадиган муассасаларда бу ҳаракат оммавий тус олганича йўқ.

Коммунистик турмушни шакллантиришнинг энг муҳим таркибий қисми меҳнаткашларнинг уй-жой шароитларини тубдан яхшилашдир. Партиямиз ўзининг Программасида ҳар бир совет оиласини барча қулайликларга эга бўлган квартиралар билан таъминлаш бўйича белгилаган вазифасини тезроқ ҳал қилиш учун изчил курашмоқда.

Етти йилликнинг ўтган беш йили ичида область меҳнаткашлари 1 миллион 362 минг квадрат метр уй-жой майдони олдилар. Шу жумладан, Тошкент шаҳрида 850 минг квадрат метрдан зиёдроқ уй-жой майдони фойдаланишга топширилди. Шу йилнинг беш ойи мобайнида 116 минг квадрат метрдан ортиқроқ уй-жой қурилди. Бу ярим йиллик планнинг 84 процентини ташкил этади ёки ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 7 процент кўпдир.

Шу билан бирга уй-жой қурилишидаги аҳвол бизни ташвишга солмоқда. Областдаги қатор қурилиш ташкилотлари белгиланган планларни мунтазам равишда уддалай олмаётирлар. Айниқса, 4, 159, 6, «Алмаликсвинецстрой» трестлари ва «Чарвакгэсстрой» бошқармаси уй-жойларни қуришни кечиктириб юбормоқда.

Маҳаллий Советлар аҳоли яшайдиган жойларда актив иш олиб боришлари лозим. Ҳовлиларни ободонлаштириш, болалар ва спорт майдонларини қуриш —совет органларининг жонажон иши. Уйлар ва кўчалар ўртасида юксак маданият ва коммунистик турмуш учун мусобақани ташкил этиш мақсадга мувофиқдир.

Партия комитетлари йирик уйларда Уставдан ташқари партия ташкилотларини ташкил этиш соҳасидаги тажрибаларни кенг ёйишлари зарур. Шаҳарларимизнинг ободончилиги тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилишимиз керак.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XIII пленуми уй меҳнатини мумкин қадар камайтириш, рўзғор ишларининг асосий оғирлигини ижтимоий ишлаб чиқариш йўли билан амалга ошириш, оилавий турмушни коммунистик асосларда қайта ташкил этиш зарурлигини уқтирди. Бу муҳим вазифани ҳал этишда маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш муҳим ўринни эгаллайди.

Сўнгги йилларда областимизда аҳолига маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш бўйича айрим ишлар қилинди. Аҳоли жон бошига хизмат кўрсатиш даражаси тўхтовсиз ўсмоқда. Маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг тармоғи йилдан-йилга кўпайиб бормоқда.

Лекин маиший хизмат кўрсатиш миқёси ва маданияти аҳоли эҳтиёжларини тўла қондиролмаяпти. Янгийўл, Чирчиқ, Оҳангарон ва Бекобод шаҳарларидаги маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг ишида, айниқса, жиддий нуқсонлар бор.

Бундай аҳволни тездан тузатиш керак. Яқин вақт ичида маиший хизмат кўрсатиш корхоналарини ихтисослаштириш, йириклаштириш ва механизациялаш, бу корхоналарни зарур инвентарлар, асбоб-ускуналар билан таъминлаш, хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш тадбирларини кўриш лозим.

Аҳоли турмуш шароитини яхшилашда савдо ва умумий овқатланиш системаларининг ишини пухта ташкил этиш катта роль ўйнайди. Сўнгги йилларда областимизда ана шу соҳада айрим ижобий натижаларга эришилди. Бироқ савдо тармоқлари секин ривожланмоқда, айрим ҳолларда эса план йўли билан ажратилган маблағлар фойдаланилмай қолиб кетмоқда. Совет органлари ва савдо ташкилотлари савдо точкаларининг тўғри жойланишига эътибор бермаётирлар. Умумий овқатланиш тармоқларини янада кенгайтириш соҳасидаги ишларни ҳам қониқарли деб бўлмайди.

Савдони яхшилаш масалалари билан мунтазам шуғулланиш, аҳоли талабларини ўрганиш, харидорларга маданий хизмат кўрсатишни яхшилаш зарур.

Докладчи савдони яхшилаш ва турмуш маданиятини ошириш тўғрисида гапирар экан, маданий-маиший ҳамда хўжалик жиҳозларини ишлаб чиқаришни кўпайтириш зарурлигини уқтиради. Бунда гап аввало ишлаб чиқаришга химия мўъжизаларини жорий этиш, шу йўл билан кенг истеъмол буюмлари хилини, айниқса кийим-кечик, пойафзал, уй жиҳозлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш тўғрисида бормоқда. КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми ҳаммамизнинг диққат эътиборимизни шунга қаратди.

Партия ва Ҳукуматимиз ғамхўрлигининг яна бир тимсоли кишилар соғлигини сақлаш йўлида амалга оширилаётган тадбирлардир. Областимизда медицина муассасалари тармоғини кенгайтириш бўйича анча ишлар қилинди.

Шу билан бир қаторда соғлиқни сақлаш ташкилотлари ва муассасалари ишида ҳамма нарса кўнгилдагидай деб бўлмайди. Медицина ходимларининг беморларга қўпол, эътиборсизлик билан муносабатда бўлаётганликлари ҳақида фактлар бор.

Соғлиқни сақлаш органлари, медицина ходимларининг аҳоли турмуш маданиятини юксалтириш соҳасидаги ролини ҳар томонлама кучайтириш керак. Янги медицина муассасалари қурилиши планини барбод қилаётган шахслар қаттиқ жазоланиши зарур.

Коммунизмнинг ёш қурувчиларини ғоявий-сиёсий жиҳатдан Ватанга содиқ қилиб тарбиялашда совет мактабининг аҳамияти беҳисоб буюкдир. Биз область халқ маорифи органларининг мактабни турмушга яқинлаштириш тўғрисидаги Қонун асосида бирмунча ишлар қилганликларини, бу ишлар ўз меваларини берганлигини катта қониқиш билан қайд этамиз. Ўқувчиларга таълим бериш практикаси яхшиланди, уларнинг билим савияси ошиб бормоқда.

Бироқ биз халқ маорифи органлари, мактабларнинг педагогика коллективлари ҳамда муассасаларнинг ишидаги жиддий нуқсонлардан кўз юма олмаймиз. Вазифа—таълим ва тарбия ўртасидаги узилишни йўқотиш, бу процессларнинг органик бирлигига эришишдан иборатдир. Ўқитувчиларнинг турмуш ва меҳнат шароитларини яхшилаш, уларнинг ўсиб келаётган ёш авлодни ўқитиш ва тарбиялаш соҳасидаги педагогик маҳорати ва масъулиятини ошириш ҳақида тинмай ғамхўрлик кўрсатишимиз лозим.

Ректорат, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари студентларни ўқитиш, ғоявий-сиёсий, маданий ва маънавий жиҳатдан тарбиялаш бўйича жуда катта масъулиятли ишларни бажаришлари керак. Бу соҳада ҳали жиддий камчиликлар бор. Ўқитиш процессини ташкил этишда муҳим нуқсонларга йўл қўйилмоқда. Бутун куч ва имкониятларни сафарбар этиб, ана шу камчиликларни йўқотиш чораларини кўрмоғимиз керак.

Меҳнаткашларни, айниқса ёшларни ғоявий ва эстетик тарбиялашда маданий оқартув муассасалари катта роль ўйнайдилар. Тошкентдаги тўқимачилар, пойафзалчилар маданият саройлари, Охунбобоев номли маданият уйи, Чирчиқ электрохимия комбинати, Ўзбекистон металлургия заводининг маданият саройлари ва бошқа маданий оқартув муассасалари бу соҳада сермазмун ва қизиқарли иш олиб бормоқдалар.

Бироқ маданий-оқартув ишларининг кўлами ва мазмуни ҳали ҳозирги кун талабларига тўла жавоб бермайди, баъзи жойларда бундай ишлар эскичасига, ташаббуссиз олиб борилмоқда. Яхши биноларга эга бўлган айрим клублар, маданият уйлари фақат кинофильмлар намойиш қилиш учун фойдаланилмоқда. Баъзан эса уларга қулф осиб қўйилади.

Клублар, кутубхоналар, кинотеатрлар фаолияти — идеология ишининг муҳим участкаларидир. Маданият ва кино тармоқлари ходимлари, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг маданий-маиший ишлар ва аҳолига кино хизмати кўрсатишни яхшилаш соҳасидаги масъулиятини оширишлари керак.

Ўтмиш сарқитларига қарши, юксак турмуш маданияти, янги инсон учун курашда меҳнаткашларни СССР халқлари дўстлиги руҳида тарбиялаш энг муҳим роль ўйнайди. Бу соҳада бизда кўпгина қизиқарли ва фойдали ишлар қилинмоқда.

Ҳозир пойтахт партия ташкилоти катта интернационал дўстлик байрами — халқлар дўстлиги ҳафталигига тайёргарлик кўрмоқда. Бу ҳафталик август ойида ўтказилади.

Тошкент области меҳнаткашлари ва қардош Белоруссиянинг Минск области ишчилар синфи ўртасидаги амалий ва дўстона алоқалар кенгайиб, мустаҳкамланиб боряпти.

Биз бундан кейин ҳам меҳнаткашларни совет ватанпарварлиги ва социалистик интернационализм руҳида тарбиялашимиз, халқка кучимиз-қудратимиз, мамлакатимизда коммунизм қурилиши муваффақиятларининг гарови фақат ана шундалигини муттасил тушунтириб боришимиз лозим.

Турмушни қайта қуриш ижтимоий ҳаётнинг бошқа соҳалари сингари барча жамоат ташкилотлари — меҳнаткашлар депутатлари Советлари, касаба союзлар, комсомол ва айниқса партия ташкилотларининг кенг иштироки билангина амалга ошади.

Афсуски, кўпгина шаҳар ва район Советлари бу вазифаларни қониқарсиз амалга оширмоқдалар. Маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш масалаларини ҳал этишда ташаббус ва изчиллик кўрсатмаётирлар. Бу гап биринчи навбатда Янгийўл ва Чирчиқ шаҳар Советларига тегишлидир.

Партия коммунистларнинг ишлаб чиқаришда ҳам, турмушда ҳам актив сиёсий жангчилар бўлишлари, улар шахсий ҳаётда ва бошқа соҳаларда партиясизларга намуна кўрсатишлари, эскиликка қарши изчил кураш олиб боришлари, ўзларида ва бошқаларда коммунистик ахлоқ нормаларини тарбиялашлари, меҳнаткашларнинг талаб ва эҳтиёжларига ҳамиша катта эътибор беришларини талаб этмоқда.

Область партия ташкилотида ана шу хислатларга эга бўлган, ғоявий чиниққан, ўз ақли ва истеъдодини, қалб қўрини жамият ишига бағишлаётган кўпгина ажойиб кадрлар етишиб чиқди ва уларнинг сафи улғаймоқда. Бироқ ҳеч кимга сир эмаски, орамизда камтарлик кўчасидан ўтмаган, ўз хизмат мавқеини суиистеъмол қилаётган кишилар ҳам бор. Докладчи айрим раҳбар ходимларнинг ўз амалидан шахсий манфаати йўлида фойдаланаётгани, бошқаларини менсимаётганлиги тўғрисида мисоллар келтиради.

Раҳбар кадрларни ишчанлик ва сиёсий хислатларига қараб танлаш ва жой-жойига қўйиш, уларни коммунистик ғоявийлик руҳида тарбиялаш область, шаҳар, район партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотларининг энг муҳим вазифаларидандир.

Ўртоқ Каймаков докладининг охирида партия, совет, хўжалик ташкилотларининг республика ва Ўзбекистон Компартияси 40 йиллигини муносиб кутиб олишга тайёргарлик соҳасидаги вазифаларига тўхталади. Бизнинг биринчи даражали вазифамиз — саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришни узлуксиз кенгайтириш, унинг сифатини яхшилаб, таннархини камайтириш, капитал қурилишни кенг кўламда олиб боришдан иборат.

Улкан пахта хирмони учун курашга ҳисса қўшиш — область меҳнаткашларининг ватанпарварлик бурчидир. Шаҳарларнинг меҳнаткашлари республиканинг Ватанга 3 миллион 650 минг тонна «оқ олтин» бериш юзасидан олган мажбуриятини сўзсиз бажариши учун барча куч ва имкониятларини сафарбар этадилар.

Докладчи область партия ташкилоти, совет, касаба союз, комсомол ва жамоат ташкилотлари, барча меҳнаткашлари Коммунистик партия чизиб берган улуғвор вазифаларни амалга ошириш учун куч-ғайратларини аямайдилар ва ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан коммунизм ўлмас ғояларининг тантанасини яқинлаштирадилар, деб ишонч билдиради.

Доклад юзасидан бошланган қизғин музокараларда Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ **В. А. Архангельский** биринчи бўлиб сўзга чиқди.

— Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети XIII пленумининг «Турмуш маданиятини юксалтириш, ўтмиш сарқитларини тугатиш — меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг муҳим шарти» ҳақидаги қарори республикамиз пойтахти меҳнаткашлари ўртасида кенг пропаганда қилинмоқда. Район партия комитетлари, саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотлари, муассасалар бошланғич партия ташкилотлари ана шу қарор асосида меҳнаткашларда коммунизм кишисига хос фазилатларни мужассамлаштириш борасида олиб бораётган ишларини янада жонлантириб юбордилар.

Чунки келажак кишисини тарбиялаш жуда катта аҳамиятга эгадир. Биз шунга эришмасдан туриб коммунизм қуришдек оламшумул-тарихий вазифани муваффақиятли ҳал қилолмаймиз. Шунинг учун ҳам Коммунистик партия ана шу масалага эътиборни тобора кучайтирмоқда. Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг XIII пленуми бунинг ёрқин мисолидир.

Республикамиз пойтахтида идеология ишларини муваффақиятли олиб бориш, турмуш маданиятини юксалтириш, ўтмиш сарқитларини тугатиш учун барча имкониятлар бор, десак хато қилмаган бўламиз. Бунинг учун етарли моддий асос мавжуд. Сўнгги беш йил ичида бу соҳада жуда катта ишлар амалга оширилди. 850 минг квадрат метрдан ортиқроқ, фақатгина ўтган йилнинг ўзида 300 минг квадрат-метр уй-жой майдони фойдаланишга топширилди, 51 минг ўқувчига мўлжалланган янги мактаблар, беш минг ўринлик болалар боғча ва яслилари фойдаланишга топширилди. Ўнлаб бошқа маданий-маиший муассасалар, савдо точкалари ишга туширилди.

Тошкент меҳнаткашлари давримизга мос бир қанча янги маросимларни байрам қилишмоқда. «Урoқ ва Болға», «Мастерлар куни», «Иттифоқчи республикалар пойтахтлари кунлари» каби байрамлар шулар жумласидандир. «Ленинча жумаликлар» яхши натижалар беряпти. Ҳар ҳафтанинг Жума кунлари шаҳар, район партия, совет хўжалик органлари раҳбарлари меҳнаткашлар ҳузурида бўлишади, улар билан суҳбатлашишади, эҳтиёжларини ўрганиб, бажаришга ёрдам беришади. Шунинг учун бундай жумаликлар меҳнаткашлар ўртсида катта қизиқиш туғдирмоқда.

Лекин шуни ҳам эътироф этиш керакки, ҳали биз идеология ишини олиб боришда жуда катта камчиликларга ҳам йўл қўйяпмиз. Бу соҳадаги ишларимиз коммунистик жамият қурилиши кенг кўламда авж олдириб юборилган ҳозирги давр талаби даражасида эмас. Шунинг учун ҳам кишилар ўртасида эскилик сарқитларига берилиш, хотин-қизларга нисбатан бой-феодалларча муносабатда бўлиш, безорилик қилиш ҳоллари тез-тез учраб турибди. Шаҳар партия ташкилоти ўз фаолиятида бу масалаларга эътиборни кучайтиради, ишчилар онгига самарали таъсир кўрсатишнинг янги-янги формаларини қидириб топишга интилади.

Нотиқ ўз сўзида меҳнаткашлар ўртасида олиб борилаётган оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишларни яхшилаш, турмуш маданиятини юксалтириш билан боғлиқ бўлган қатор масалалар ҳақида тўхтаб ўтди. У янги замонавий байрамлар ва маросимларни ўтказишга, уларни оммалаштиришга етарли ёрдам бермаётганлиги учун республика Маданият министрлиги раҳбарларини танқид қилди. Улар худди ана шу масала юзасидан Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг ўтган йили қабул қилган қарорини бажармаётирлар.

Олтинтопган қўрғошин-рух комбинати партия комитетининг секретари ўртоқ **А. В. Неверев** ўз сўзида қуйидагиларни айтди:

— Биз меҳнаткашлар ўртасида идеология ишини олиб боришда катта камчиликларга йўл қўйган эдик. Раҳбар партия ташкилотлари бу камчиликларни бартараф қилишда ёрдам бердилар. Эндиликда оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишлар анча жонланиб кетди. Барча корхоналар, цехлар смена ва участкаларда меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг турли-туман формаларидан кенг фойдаланаяпмиз. Айниқса меҳнатда ва турмушда намуна бўлаётган коллективлар тажрибасини оммалаштиришга эътибор кучайтирилди.

Қўрғошин-рух саралаш фабрикаси коллективининг иш тажрибаси барча корхоналар ўртасида кенг ёйилмоқда. Чунки корхона маъмурияти, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг коллективни коммунистик руҳда тарбиялаш бўйича қилган ишлари тақдирга сазовордир. Бу ерда туғилган ҳар бир янгилик дарҳол оммалаштирилаяпти. Масалан, аппаратчи Розия Шоймуҳамедованинг ҳисоб варақалари тузиш ҳақидаги таклифи барчага ёйилди. Эндиликда бундай варақалар деярли ҳамма аппаратчиларда, ҳатто бошқа касбдаги сараловчиларда ҳам бор. Бу варақаларга пландан ташқари ишлаб чиқарилган маҳсулот, қўшимча олинган фойда миқдори ҳар куни ёзиб борилади.

Коллектив комбинатда биринчи бўлиб иш маданиятини ошириш, ишлаб чиқариш эстетикасини жорий қилиш бўйича ташаббус билан чиқди. Фабрикада меҳнатни енгиллаштириш, иш жараёнларини механизациялаш, корхона территориясини ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш бўйича қатор тадбирлар амалга оширилди. Фабрика раҳбар ходимлари доимо ишчилар ўртасида бўлишади. Улар билан биргаликда шаҳар атрофидаги хушманзарали жойларга, кино-театрларга, походларга боришади.

Коммунистик меҳнат корхонаси деган шарафли номга доғ туширмай ишлаётган бу коллектив яқинда яна бир ташаббус билан чиқди. Сараловчилар бирорта ҳам жиноий ҳатти-ҳаракатга йўл қўймай ишлашга аҳд қилдилар. Улар бу аҳдларининг ҳам устидан чиқишмоқда. Шу йилнинг ўтган ойларида коллективнинг бирорта аъзоси жиноий жавобгарликка тортиладиган гуноҳ қилмади. Бу ташаббус ҳам комбинатнинг бошқа корхоналарида жорий қилинмоқда.

— Октябрь район меҳнаткашлари Ўзбекистон КП Марказий Комитети XIII пленуми қарорларини атрофлича ўрганишмоқда,— дейди район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **С. Б. Норқўзиев.**— Районимизда коммунистик турмуш куртаклари тобора кенг шаклланмоқда. Бунда жамоатчилик ҳал қилувчи роль ўйнаётир. Район партия ташкилотлари омма билан алоқаларини мустаҳкамламоқда, унинг куч ва ташаббусига таянаётир, оммавий-сиёсий, тарбиявий ва маданий-маиший ишларни амалга оширишга жамоатчилик куч-ғайратини сафарбар этмоқда. Шунинг учун ҳам кишилар ўртасида коммунистик муносабатларни вужудга келтириш, уларда келажак кишисига хос фазилатларни мужассамлантириш борасида дурустгина натижаларга эришилаяпти.

Қатор маҳаллаларда меҳнаткашлар жамоатчилик асосларида клублар, магазинлар, болалар муассасалари биноларини қуришди. Районда ҳаммаси бўлиб хашар йўли билан 15 та клуб, 22 та медицина пункти, 12 та магазин, 4 та кутубхона бунёд этилди.

Бу соҳада айниқса «Илғор» маҳалласида қилинаётган ишлар мақтовга сазовордир. Бу маҳаллада 20 миллат вакили бўлган 13 мингга яқин киши яшайди. Улар худди бир оила аъзоларидек аҳил ва иноқ. Маҳалла меҳнаткашлари хашар йўли билан 400 ўринли ҳашаматли клуб, медицина пункти, хотин-қизлар совети учун бино, 100 номерли телефон станцияси ва бошқа шу каби маданий-маиший объектлар қуришди. Маҳаллада коммунистик маданият ва турмуш учун кураш ҳаракати кенг авж олганлиги, маҳалла активлари оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишларни олиб боришга кенг жалб қилинаётганлиги ана шундай ажойиб натижалар бераётир. Районда бундай маҳаллалар ўнлаб топилади.

Район меҳнаткашлари ўртасида ҳали ҳам сақланиб келаётган эскилик ва диний сарқитларга қарши кураш тобора кенгайяпти. Тез-тез турли темаларда савол ва жавоб кечалари ўтказиб турилади. Уларга олимлар, мутахассислар, илмий ходимлар, кекса коммунистлар кенг жалб қилинмоқда. Жойларда ташкил этилган 57 та лекторий, 5 та илмий атеизм халқ университети меҳнаткашлар ўртасида пропаганда ишларини муваффақиятли олиб бораяпти. Лекторийларда жамоатчи лекторлар ислом динининг реакцион моҳияти, диний урф-одатларнинг, расм-русмларнинг зарари, мамлакатимизда коммунизм қурилишининг оламшумул тарихий аҳамияти, коммунизм қурувчисининг аҳлоқ кодекси ва бошқа шу каби темаларда тез-тез лекциялар, суҳбатлар ва докладлар ташкил этилаяпти.

Нотиқ район меҳнаткашлари турмуши маданиятини яхшилаш, улар ўртасида оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишларни олиб бориш бўйича амалга ошириладиган тадбир-чоралар ҳақида ҳам батафсил гапирди.

Чирчиқ шаҳар партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ **Ф. Ёқубов** минбарга чиқади.

— Совет халқи фаровонлигини ошириш — коммунистик партия фаолиятининг олий қонунидир, — дейди у. — Шунинг учун ҳам совет кишиларининг турмуш шароитини яхшилаш, моддий фаровонлигини оширишга қаратилган жуда кўп тадбирлар амалга оширилаяпти. Бу эса бошқалар қатори Чирчиқ шаҳар меҳнаткашларини янги-янги меҳнат зафарларига руҳлантираётир.

Ҳозир чирчиқликлар коммунистик меҳнат ва юксак маданият шаҳри номини олиш учун қатъий курашмоқдалар. 30 мингдан ортиқ химиклар ва машинасозлар, энергетиклар ва транспортчилар, металлурглар коммунистик меҳнат тантанаси учун бошланган социалистик мусобақада актив иштирок этишмоқда. 14 корхона ва цех, 83 смена ва участка, 170 дан ортиқ бригада келажак разведкачиси деган юксак номни олишга муяссар бўлди.

Шаҳардаги 20 корхона коллективи ишлаб чиқариш маданиятини ошириш бўйича областда бошланган кўрикка қўшилди. Қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар, электрохимия комбинатлари, «Чирчиқсельмаш» заводи ва бошқа корхоналарда иш маданияти тобора ошмоқда, ишлаб чиқариш эстетикаси кенг жорий қилинаётир.

Шаҳар партия комитети, бошланғич партия ташкилотлари меҳнаткашлар ўртасида олиб борилаётган оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишлар кўламини кенгайтиряптилар, янги-янги формаларни қидириб топмоқдалар ва қўлланаяптилар. Бу эса ўзининг ажойиб самараларини бераяпти. Маҳсулот ишлаб чиқариш давлат планлари ой сайин ортиғи билан адо этилаётир, кўплаб қўшимча фойда кўрилмоқда.

Нотиқ ҳали ҳам махсус иш кийимининг замонамизга хос, юксак иш маданиятига мос келадиган фасони яратилмаганлигини афсусланиб қайд қилиб ўтди. Махсус иш кийимлари фасони бундан 20—25 йил илгари яратилган эди. Ҳали ҳам шундан нарига ўтилгани йўқ. Бу фасон ҳозирги вақтдаги ишлаб чиқариш талабига жавоб бермаётир. Шунинг учун янги фасон яратиш керак. Аммо бу соҳада деярли ҳеч қандай иш қилинмаётир. Модалар ательеси ходимлари ана шу камчиликка тезроқ барҳам беришлари, махсус иш кийимларининг янги фасонларини яратишлари лозим.

Мусобақа илғорларини аниқлаш ва уларга мукофотлар беришда ҳам айрим чалкашликлар бор дейди, ўртоқ Ф. Ёқубов. Бу масалада корхоналардаги меҳнат интизомининг аҳволи ҳисобга олинмаётир. Бизнингча бу тўғри эмас. Мусобақа илғорларини аниқлаш, уларга мукофотлар беришда ишлаб чиқаришнинг ана шу муҳим кўрсаткичи ҳам ҳисобга олиниши лозим.

Тошкент саноат область комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Л. М. Жданова** область комсомол ёшларининг ажойиб ишлари, ташаббуслари ҳақида батафсил гапириб берди.

Комсомол ёшларимиз, — дейди у, — Ўзбекистон Компартияси ва республикамизнинг 40 йиллик юбилейини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдиришаяпти, ишлаб чиқариш резервларини қидириб топмоқдалар ва улардан фойдаланишни йўлга қўймоқдалар. Комсомол ташкилотлари эса ёшлар ўртасида олиб борилаётган идеология ишлари савиясини тинмай ошириб боришяпти.

Чилонзорда юз мингга яқин аҳоли яшамоқда, дейди сўзини давом эттириб нотиқ. Лекин бу ерда маданий-маиший муассасалар жуда кам. Фақатгина битта кинотеатр бор. Ваҳоланки, бу массивда ёшлар кўп. Улар бўш вақтларини кўнгилли ва мазмунли ўтказиш учун шароит йўқлигидан нолимоқдалар. Спорт майдончалари ҳам бунёд этилмаган. Ана шуларнинг ҳаммаси ёшларни тарбиялаш, умуман Чилонзор массивида истиқомат қилувчиларнинг турмуши маданиятини оширишга салбий таъсир кўрсатаяпти. Бу камчиликнинг тезда олдини олиш, массивда маданий-маиший муассасалар қуриш керак.

— Металлургларимиз турмуши маданиятини юксалтириш завод маъмурияти, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг диққат марказида турибди, — дейди сўзга чиққан В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводи партия комитетининг секретари ўртоқ **Э. Валиев.** — Шаҳарчамиз яшил либосга бурканган, кўчалари ва йўлкаларига асфальт ётқизилган. Ҳозир шаҳарчада 25 минг квадрат метрдан ортиқ турар-жой майдони мавжуд. Деярли барча оилаларда радиоприёмниклар, телевизорлар бор. Икки кинотеатр, маданият саройи, 10 та кутубхона ишчиларимиз хизматида. Махсус маиший комбинатимиз бор. Медицина муассасалари, профилакторий металлурглар саломатлигини муҳофаза қилаётир.

Корхонада ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчиларнинг билим доирасини кенгайтириш бўйича ҳам катта ишлар амалга оширилаётир. 50 га яқин партия маорифи тўгараклари ва коммунистик меҳнат мактаблари машғулотларида салкам 1,5 минг киши қатнашмоқда. 200 дан ортиқ металлург техника билимлари университети талабаларидир. Бундан ташқари юзлаб ишчилар ўрта мактаблар, кечки техникумларда таълим олишаётир.

Ана шуларнинг ҳаммаси ишчиларимиз онгининг юксалишига ижобий таъсир кўрсатаётир. Улар республикамиз ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллик тўйи шарафига олган социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажаришаяпти. Шу йилнинг ўтган 5 ойи учун белгиланган ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш плани зиёдаси билан дўндирилди. Қўшимча равишда юзлаб тонна пўлат ва прокат тайёрланди.

Тошкент саноат область партия-давлат контроли комитетининг раиси ўртоқ **И. Раҳматов** минбарга чиқади.

— Ўзбекистон КП Марказий Комитети XIII пленуми қарорлари партия-давлат контроли комитетлари, унга кўмаклашувчи группалар зиммасига ҳам катта вазифалар юклайди. Чунки бу комитет ва группалар ҳам аввало меҳнаткашларни тарбияловчи, уларда меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, давлат ва халқ мулкини кўз қорачиғидай сақлаш, ишлаб чиқариш планларини тўла ва ошириб бажаришга интилиш каби хислатларни вужудга келтиришга даъват этилгандирлар.

Область, шаҳарлар ва районлар партия-давлат контроли комитетлари ва уларга кўмаклашувчи группалар анча ишлар қилишди. Областимиздаги 200 га яқин корхонада қора ва рангли металларни сарфлаш ва сақлашнинг аҳволини аниқлаш бўйича оммавий текширув ўтказилди. Худди шундай қишлоқ хўжалик машинасозлиги корхоналарида давлат планининг бажарилиши, қурилишларда бинокорлик механизмларидан ва автомобил транспортидан фойдаланишнинг аҳволи кўриб чиқилди.

Ўртоқ И. Раҳматов корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларда партия-давлат контролига кўмаклашувчи группалар фаолиятини яхшилашга қаратилган мулоҳазаларни ўртага ташлади.

Шунингдек, музокараларда Тошкент саноат облсовпрофи секретари **З. С. Содиқов,** Тошкент электролампа заводининг директори **В. Г. Мушкарёв,** Тошкент шаҳар маданият бошқармасининг бошлиғи **Ҳ. Донская** ва бошқа ўртоқлар ҳам сўзга чиқдилар.

Пленумда муҳокама қилинган масала юзасидан қарор қабул қилинди.

ТОЖИКИСТОНЛИК ПАХТАКОРЛАР МАСЛАҲАТИГА АМАЛ ҚИЛАЙЛИК

ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИДА

Пахта далаларини айланиб, бир неча кун текшириш ўтказган, зиммага олинган социалистик мажбуриятларни бажариш йўлида қандай кураш олиб борилаётганлиги билан чуқур танишган қардош Тожикистон пахтакорларининг вакиллари ўз ишини якунлади.

Хўш, меҳмонлар областимиз колхоз ва совхозларида бўлганларида қандай илғор тажрибаларни ўргандилар, ғўза парвариши соҳасида йўл қўйилаётган камчиликларни аниқлаганларида бу камчиликларни бартараф қилиш учун нималарга эътибор бериш лозимлиги ҳақида қандай маслаҳатлар бердилар?

Яқинда қишлоқ область партия комитетининг бюроси ана шу масалани муҳокама қилди. Бошқармаларининг бошлиқлари, партия комитетларининг секретарлари, колхоз раислари, совхоз директорлари ва партия ташкилотларининг секретарлари иштирок этган бу бюрода Тожикистон Фанлар академиясининг бош илмий секретари ўртоқ А. МАХСУМОВ сўзга чиқди. У область пахтакорларининг республикамиз ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллик тўйи шарафига муносиб тўёна билан етиб келиш учун, она-Ватанга 315 минг тонна «оқ олтин» армуғон этиш учун бир жон, бир тан бўлиб курашаётганликларини айтиш билан бирга, йўл қўйилаётган камчиликларни ҳам рўй-рост очиб ташлади, ўзаро текшириш бригадаси аъзолари номидан бу камчиликларни тезда бартараф этиш ҳақида қимматли маслаҳатлар берди.

Минбарга кўтарилган Янгийўлдаги «Шарқ юлдузи» колхозининг раиси, уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Ҳ. ТУРСУНҚУЛОВ область пахтакорлари номидан қардош Тожикистон пахтакорлари вакилларига дўстона маслаҳатлари учун ташаккур билдирди.

Бўка ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитетининг секретари ўртоқ Т. РАЖАБОВ меҳмонларининг танқидини самимий қабул қилди. У Бўка бошқармасининг баъзи колхозларида ягана сифатсиз ўтказилганлигини, уч минг гектарга яқин ердаги ғўзани ўт босганлигини, баъзи хўжаликларда сувдан тежаб-тергаб фойдаланилмаётганлигини тан олди. Бошқармамиз пахтакорлари, — деди Т. Ражабов, — ишни меҳмонлар маслаҳати асосида ташкил этишди. Дала ишларига қўшимча ишчи кучлари сафарбар этилди. Ягана сифатсиз ўтказилган далалар қайта кўздан кечирилди. Ўтга қарши кураш кучайтирилди, ҳар туп ғўзанинг қониб сув ичишини таъминлаш мақсадида сувчилар сони кўпайтирилди. Ҳозир бошқарманинг колхоз ва совхозларида колхозчи ва ишчиларнинг 50—60 проценти дала шийпонларида тунаб ишлашяпти. Зиммага олинган социалистик мажбуриятни бажариш йўлидаги кураш ҳар қачонгидан ҳам кучайтириб юборилди.

Бекобод бошқармаси партия комитетининг секретари ўртоқ М. НЎЪМОНОВ колхоз ва совхозларда ғўза парвариши талабга жавоб берарли даражада эмаслигини эътироф этди. Бошқарманинг Дзержинский номли, «Победа» колхозларида ғўзалар сувдан қоляпти. Ўргимчакканага қарши курашилмаяпти. 1000 гектарга яқин экин майдонини бегона ўт қоплаган. Ўртоқ Нўъмонов ҳозир бошқармада кескин бурилиш ясалганлиги, меҳмонлар маслаҳати асосида ана шу камчиликларни бартараф этиш учун чинакамига кураш бошлаб юборилганлигини маълум қилди.

Бюрода Ўрта Чирчиқ бошқармаси партия комитетининг секретари А. МИРАҲМЕДОВ, Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитетининг секретари С. ТОИРОВ, Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғи И. СОТИБОЛДИЕВ, Калинин ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитетининг секретари Н. ҚИРҒИЗБОЕВ ва бошқа ўртоқлар сўзга чиқиб тожикистонлик биродарларга қимматли маслаҳатлари ва дўстона ёрдамлари учун раҳмат айтишди. Улар ғўза парвариши соҳасида, шунингдек, қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларида мусобақадошлар аниқлаган камчиликларни тезда бартараф этиш, зиммага олинган социалистик мажбуриятларни шараф билан бажариб, республикамиз тўйини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун астойдил курашилажагини таъкидлашди.

Бюро мажлисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети секретари ўртоқ М. М. МУСАХОНОВ иштирок этди ва нутқ сўзлади.

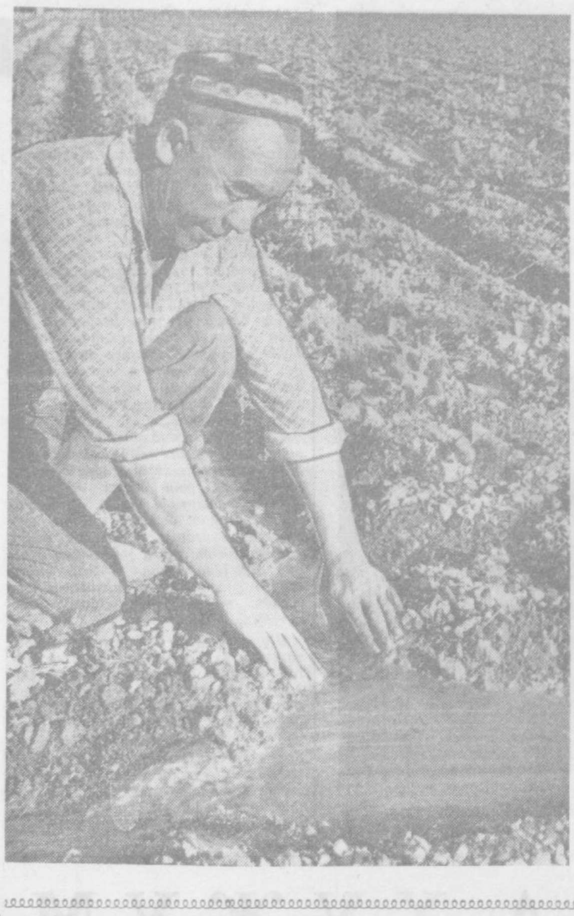

УЧИНЧИ ИШЛОВ БОШЛАНДИ

Ўртоқ Йўлдош Мадалиев бошлиқ 6-бригада аъзолари республикамиз юбилейи шарафига ўзаро мусобақани қизитиб, ғўза парваришини ҳар томонлама кучайтирмоқдалар. Икки марта комплекс ишлов берилиб, тўйдириб озиқлантирилган 90 гектар майдондаги ғўза бир текис шоналади. Бригадада бутун куч ва техника воситалари ғўза парваришини намунали олиб боришга сафарбар этилган. Колхозчилар дала ишларига актив қатнашишяпти. Улар эрта ишга чиқиб, то қош қорайгунга қадар ғайрат кўрсатиб меҳнат қилишаяпти. Кунлик норма мунтазам ошириб бажариляпти. Механизаторлар — Қўшбой Бўронов ва Йўлдош Холматов ўртоқлар айниқса зўр ғайрат кўрсатишаяпти. Улар ғўза қатор ораларига учинчи ишлов бериш билан бир вақтда экинни озиқлантириб ҳам кетишяпти. Кунда 9—10 гектардан культивация ўтказишаяпти.

М. ҚУЗИЕВ.
Бўка. Калинин номли колхоз.

Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасидаги Свердлов номли колхозининг ўртоқ Саттор Эргашев бошлиқ комплекс механизациялашган звеноси аъзолари бу йилги мавсумда жами 60 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 32 центнердан «оқ олтин» ҳосили етиштириш учун ғайрат—шижоат кўрсатишаяпти. Шу кунларда звенонинг сўнгги гектардаги ғўзаларига биринчи сув берилаяпти. Суратда: звенонинг энг илғор сувчиларидан бири Нуъмонжон Йўлдошев эгатдаги сувни тартибга солмоқда.

Қ. Розиқов фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ХИРМОНИНГИЗ БАРАКАЛИ БЎЛСИН, ТОШКЕНТЛИК ДЎСТЛАР

Областдаги қишлоқлар, посёлкалар ва шаҳарларда Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллик тўйини катта тўёна билан кутиб олиш учун социалистик мусобақа ҳар қачонгидан ҳам авж олиб кетган.

Биз бу ердаги энг яхши ишларни, илғор тажрибаларни республикамизда кенг оммалаштирамиз. Ўзаро текшириш давомида колхоз-совхозларда юзлаб кишилар билан учрашдик, ширин суҳбат қурдик.

Ўрта Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Полярная звезда» колхози далаларида олиб борилаётган катта ишлар, колхозчиларнинг меҳнат интизоми, удда-буронлиги бизнинг ҳавасимизни келтирди.

Табиийки, биз Тошкент областининг далаларида бўлган қисқа муддат ичида кўпчилик участкаларга бораолмадик. Лекин шу нарса бизни қувонтирдики, Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасидаги колхозлар бизнинг танқидий мулоҳазаларимиз ва маслаҳатларимизга зудлик билан амал қила бошладилар. Фрунзе номли колхозда биз бирмунча камчиликларни аниқлаган эдик. Хўжалик меҳнаткашлари бу камчиликларни дарҳол бартараф этишга муваффақ бўлибдилар.

Шулар билан бир қаторда айрим жиддий камчиликлар тўғрисида ҳам гапирмай ўтолмаймиз. Бизнинг назаримизда, агар шу камчиликлар тезда бартараф этилмаса, хирмон баракасига путур етиши мумкин. Камчиликлар фақат пахтачиликдагина эмас, балки бошқа соҳаларда ҳам мавжуддир.

Ғўза парваришидаги камчиликларни санаб ўтишдан олдин, биз областнинг барча ишлаб чиқариш бошқармаларига хос бўлган камчиликларни айтиб ўтишни истар эдик. Бу ҳам бўлса қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши технологиясининг қўпол равишда бузилишидир. Донли экинларнинг ўрим-йиғими кечиктириб юборилянти. Бизга берилган маълумотларга кўра, область бўйича 20 июнга қадар ўтган йилдагига нисбатан тўрт баравар кам ғалла янчилган. Суғориладиган ерларнинг ҳар гектаридан 100 центнердан дон олиш учун қизғин кураш кетяпти. Бу жуда яхши ҳаракат. Агар донли экинлар яқин кунлар ичида ўриб-йиғиб олиниб, уларнинг ўрнига маккажўхори, оқжўхори ва бошқа экинлар тезда экиб олинмаса, бу ҳаракат кутилган натижа бермаслиги мумкин.

Кўпчилик хўжаликларда буғдой ва арпа ўриб-йиғиб олиниши биланоқ, кетидан маккажўхори экиб қўйилди. Лекин ана шу иккинчи марта экин экилган майдонларнинг аксарият қисмида ҳали уруғ униб чиққанича йўқ. Экинлар суғорилмаяпти, уруғ униб чиққан ерларга эса кўнгилдагидек ишлов берилмаяпти. Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Коммунизм» колхозида бундай камчиликларга йўл қўйилмоқда.

Айрим хўжаликларда каноп экини чанқатиб қўйилган. Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармасидаги Ленин номли колхоз раиси ўртоқ Кан канопнинг чанқаб қолаётганлигига сувнинг танқислигини важ қилиб кўрсатди.

Тошкент области хўжаликларининг муҳим вазифаларидан бири сабзавот, картошка, мева ва узум етиштиришни кўпайтиришдир. Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги хўжаликларда сабзавотчилик ишлари яхши боряпти. Лекин ҳамма жойда ҳам аҳвол шундай деб бўлмайди. Биз жуда ёмон аҳволга тушиб қолган боғлар ва узумзорларни, сабзавот ва картошка экилган майдонларни ҳам кўрдик. 2-«Пискент» совхозининг боғи ана шу гапимизнинг исботи бўла олади. Бу хўжаликда фақат боққагина эмас, пахтазорларга ишлов бериш ҳам қониқарсиз аҳволда.

Ўзаро текшириш бригадамизнинг асосий мақсади ғўза парваришини текшириш эди. Шуни қайд қилиб ўтиш зарурки, кўпчилик колхоз ва совхозларда агар ғўза парвариши ҳар қачонгидан ҳам авж олдириб юборилса, зиммага олинган социалистик мажбуриятлар ортиғи билан бажарилиши турган гап.

Шуни афсусланиб айтмоқчимизки, катта-катта майдонларда ғўзани ягана қилиш ҳанузгача тугалланмаган. Бу гапимиз кўп жиҳатдан Бекобод ва Бўка ишлаб чиқариш бошқармаларидаги хўжаликларга тааллуқлидир. Бу бошқармаларда механизациялаштирилган яганадан сўнг текшириш ўтказилмаган ва букетлар росланмаган. Ана шунинг учун ҳам аллақачон шоналаши ва ҳатто гуллаши керак бўлган ғўзалар ҳозир суст ривожланаяпти.

Область бўйича кўчатларнинг нормал қалинликда бўлиши таъминланган. Ана шу кўчатларни тўла-тўкис сақлаб қолиш учун кўнгилдагидек кураш олиб борилмаётир.

Қатор ораларига ишлов беришда ҳам жиддий камчиликлар мавжуд. Кўпчилик бригадаларда, колхоз ва совхозларда қатор ораларини культивация қилиш кенглиги 20—25 сантиметр ва чуқурлиги 5—6 сантиметрдан ошмаяпти. Юқори Чирчиқ, Ўрта Чирчиқ, Оққўрғон, Бўка ва айниқса Бекобод ишлаб чиқариш бошқармаларидаги кўпчилик колхозларда культивация кўнгилдагидай ўтмаяпти.

Айрим жойларда биз шуни ҳам кўрдикки, ғўза қатор оралари дастлаб икки томонлама ишланган, эндиликда эса фақат суғориш йўналиши бўйлаб культивация қилиняпти, холос. Ана шунинг учун ҳам бундай пайкалларни қалин ўт босиб кетган.

Бекобод, Бўка, қисман Янгийўл, Оққўрғон, Ўрта Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармаларидаги хўжаликларнинг кўпгина майдонларини қалин ўт босиб кетибди.

Бекобод, Бўка ва бошқа айрим ишлаб чиқариш бошқармаларининг колхоз ва совхозларида суғориш ишлари сифатсиз ўтказилаётганлиги натижасида карта чеккалари кўллатиб юборилянти. Тракторчи қатор ораларига ишлов бераётган пайтда картанинг энг чекка-чеккаларигача культивация қилишга қодир эмас. Ана шунинг учун ҳам карта чеккаларини ўт босиб кетади. Пахтакорлар шу ўтларни йўқотишга ҳам жиддий эътибор берсалар ёмон бўлмайди.

Бизни шу нарса қувонтирдики, Тошкент областининг хўжаликларида илгариги йиллардагидан фарқли ўлароқ, ғўзалар фақат минерал ўғитлар билан озиқлантириляпти. Юқори Чирчиқдаги «Правда» колхозида ва Янгийўлдаги ҳамма хўжаликларда органик-минерал ўғитлар аралашмаси билан озиқлантирилаётган пайкалларда ғўзалар барқ уриб ўсяпти. Лекин, бунга ҳамма хўжаликларда ҳам етарли эътибор берилмаяпти.

Колхозчиларнинг маданияти ва турмуши масалаларига ҳам жиддий эътибор билан қараш зарур. Дала ишлари авж олиб кетган ҳозирги пайтда пахтакорлар шийпонларга кўчиб чиқишган. Юқори Чирчиқ, Янгийўл ва Калинин ишлаб чиқариш бошқармаларидаги илғор хўжаликларнинг дала шийпонларида иссиқ овқат ташкил этилган, мавсумий болалар яслилари бор. Колхозчилар дала шийпонида газета ва журналларнинг янги сонлари билан танишишлари, радио тинглашлари мумкин. Областдаги барча колхоз ва совхозларда ҳам далада ишлаётганларга ана шундай қулай шароитлар яратиб берилиши зарур.

Ўзаро текшириш бригадаси аъзолари:
А. Н. МАХСУМОВ — Тожикистон ССР Фанлар академиясининг бош илмий секретари, А. МИРЗАЕВ — Регар ишлаб чиқариш бошқармасидаги Ленин номли колхоз раиси, А. Г. ПОЛТАРАЦКИЙ — «Тожиксельхозтехника» республика бирлашмасининг бўлим мудири, А. ҲАМИДОВ — Ҳисор ишлаб чиқариш бошқармасидаги Карл Маркс номли колхоз раисининг ўринбосари, Х. ШИРИНОВА — «Гулистон» қишлоқ Советининг раиси, С. НАЗАРОВ — Орджоникидзеобод ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитети секретарининг ўринбосари, Х. И. РАШИДОВ — қишлоқ хўжалиги илмий-текшириш институтининг бўлим мудири, Л. С. ФРЕЙДКИН — ТожикТАГ мухбири.

СЎЗ БЕРДИКМИ, БАЖАРАМИЗ

Мен пахтачиликда ҳали унча тажрибага эга эмасман. Бор-йўғи уч йилдан бери пахтачилик бригадасига бошчилик қиляпман. Лекин шунга қарамай, доимо ўзим тажрибали деҳқонлардан ўрганаман ва колхозчиларни галдаги вазифаларимизни сидқидиллик билан бажаришга даъват қиляпман. Бу чакки бўлмаяпти. Ўзининг порлоқ натижасини кўрсатиб турибди.

Ўтган йили мен бошлиқ бўлган бригада 51 гектар ерга чигит экиб, пландаги 26 ўрнига 33 центнердан хирмон кўтарганди. Бу ишда бригада аъзоларимизнинг ҳаммаси тер тўкиб меҳнат қилишди. Ҳар бир кундан самарали фойдаланганликлари туфайли ана шундай баракали ҳосилни етиштирдик.

Деҳқонларимиз бу йил ўтган йилгидан ҳам яхшироқ ишлашяпти. Ахир бу йил республикамизнинг шонли 40 йиллик тўйини нишонлаймиз. Шу сабабли ҳам ҳар бир пахтакор бу улуғ кунга муносиб тўёна билан боришга аҳд қилган. Бир-бирлари билан мусобақалашиб, ўзларига бириктилган карталарда сидқидиллик билан ишлашяпти.

Мажбуриятимиз катта. 60 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» етиштиришга аҳд-паймон қилганмиз. Ғўзаларимизни кўздан кечирган киши мажбуриятга яраша иш қилаётганимизни кўриб қувонади. Кўчатимиз беғубор ўсяпти. Унинг серҳосил бўлиши учун қўлимиздан келган бутун чораларни кўряпмиз. Айниқса, ғўзани озиқлантиришга кўпроқ аҳамият беряпмиз. Шу сабабли ҳам экин майдонларимизнинг ҳаммаси бундан бир ҳафта илгари сифатли қилиб, минерал ва маҳаллий ўғитлар билан озиқлантирилди. Механизаторларнинг ишидан ҳам хурсандмиз. Улар ғўзани чуқур культивация қилиб, қисқа вақт ичида шоналатишга муваффақ бўлдилар. Яқин кун ичида биз учинчи культивацияни ҳам тамомлаб қўямиз. Айниқса, бу ишда механизатор-звено бошлиғи Пяк Владимир намуна кўрсатмоқда.

Бригадамизнинг К. Пак, О. Аҳмедов, С. Қаршуғанова, Н. Шегай, А. Ни, К. Айткалиев, М. Шарипов каби азамат деҳқонларининг меҳнатидан беҳад хурсандмиз. Уларнинг қўли теккан ерларда мўл «оқ олтин» ҳосили етиштирилмоқда.

Ҳа, биз шонли юбилей муносабати билан юксак мажбурият олдик. Биз сўзимизнинг устидан чиқиш учун астойдил меҳнат қиламиз. Июнь, июль ойларининг бир кунини ҳам зое кетказмай, мўл ҳосил тўплаймиз.

Алексей ЮГАЙ,
Оққўрғондаги «Ленинград» колхозининг бригада бошлиғи.

ҒЎЗАЛАР ҚИЙҒОС ШОНАЛАДИ

Янгийўл бошқармасидаги «Москва» колхозининг коммунист Турсуной Йўлдошева бошлиқ бригадаси аъзолари республикамиз ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллик тўйини 67 гектар ернинг ҳар гектаридан 27 центнердан «оқ олтин» етиштириш билан кутиб олишга аҳд қилганлар. Азаматлар ваъдаларининг устидан чиқиш учун астойдил курашиб, ғўза парваришини қизғин давом эттирмоқдалар. Механизатор ўртоқ Тошпўлат Даминов барча майдондаги ғўза қатор ораларига икки томонлама ишлов бериб, кунига 8—9 гектар ердаги ғўзани культивация қилаяпти.

Бригаданинг миришкор сувчилари Иброҳим Аюпов, Хайитбой Холқўзиев ўртоқлар кунига 1—1,5 гектар ерга сув тараб, ғўзаларга жон киритмоқда.

Шу кунларда бригада далаларида бўлсангиз қийғос шоналаган ғўзаларни кўриб дилингиз қувнайди. Ҳа, бу шоналар гулларга, гуллар эса кўсакларга айланади. Ҳалол меҳнат кузда ўз самарасини беради, пахтакорлар олган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажариб, тўйга муносиб тўёна тайёрлайдилар.

М. ПЕЙСЕНОВ.

КЕНГАШ ЗАЛИДАН

РЕПОРТАЖ

ИПАКЛАРИ ТИЛЛОДАН

Колхоз маданият саройига тўпланганларнинг кўпчилиги хотин-қизлар эди. Уларнинг ўз меҳнатларидан мамнунликлари сезилиб турибди. Юз-кўзларида табассум, хурсанд ҳолда чақ-чақлашиб ўтиришибди. Залнинг олдинги қаторидан калининлик моҳир пиллачилар жой олишибди. Улар учун муносиб бу жой. Ахир Калинин бошқармасининг пиллачилари ҳар қути қурт уруғидан ўрта ҳисобда 64 килограммдан ҳосил олдилар.

Кейинги қаторларда ўтирган Оққўрғон, Бўка, Ўрта Чирчиқ, Янгийўл, Юқори Чирчиқ пиллачилари ҳам ўз меҳнат самаралари билан ҳар қанча фахрланишса арзийди. Бу йил баҳор пиллачиларимиз учун анча ноқулай келди. Лекин улар қийинчиликлардан чўчимадилар. Ўзларининг тажрибаларини, маҳоратларини ишга солдилар.

Лекин... Лекин бу кенгашда кўпчиликка тик қаролмай, юзи шувит бўлиб ўтирганлар ҳам бор. Ана улар, залнинг энг охирги қаторида ўтиришибди. Булар— бекободликлар. Тўғри, Ленин номли колхоз, «Чаноқ» совхози пиллачилари ғайрат қилишди, зиммага олган мажбуриятларини бажаришди. Бироқ областда пилла тайёрлаш плани ортиғи билан бажарилиб, ҳозирги кунга қадар эл хирмонига 1268 тоннадан ортиқ пилла топширилганлиги тантана қилинаётган бу кенгашда, барибир улар ҳам ёзилишиб ўтиришолмаётибди. Нега деганингизда бошқарма бўйича план бажарилмай қолди. Бунинг сабаби нимада? Ҳамма гап шунда-ки, бекободликлар ўтган йили пиллачилик соҳасида эришган ютуқларидан мағрурланиб, бу йил пилла қурти боқишга намунали тайёргарлик кўрмадилар, баргдан тежаб-тергаб фойдаланмадилар.

Кенгашда доклад қилган қишлоқ область ижроия комитети раисининг ўринбосари Қ. Маҳкамова ва музокарага чиққан ўртоқлар ана шулар ҳақида гапиришди.

Кенгашнинг «Қизил Ўзбекистон» колхозида чақирилганлиги бечиз эмас. Бу колхоз 500 қути қурт уруғи боқиб, давлатга 29 тонна пилла топширди. Колхоз пиллачилари бундай ютуққа қандай қилиб эришдилар.

Энг муҳими шуки, колхозда пиллачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлашга катта аҳамият берилади. Ҳар бир тут дарахти алоҳида меҳр билан авайлаб парвариш қилинади. Колхоз ўзининг умумлаштирилган қуртхонасига эга. Бу қуртхонада 400 қути қурт уруғи боқилди. Ана шунинг учун ҳам пиллачилар қийинчиликни сезмадилар. Пилла қурти кенг ва ёруғ, иситилган хоналарда нормал ўсди, тез дастага кирди.

Янгийўлдаги «Шарқ юлдузи», Юқори Чирчиқдаги «Политотдел», Бўкадаги «Ленинобод», «Ленин йўли», Оққўрғондаги Куйбишев номли, Ўрта Чирчиқдаги Энгельс номли ва бошқа жуда-жуда кўп хўжаликларни кенгашда фахр билан тилга олдилар. Ҳар қути қурт уруғидан 70 килограммдан тортиб 80 килограммгача пилла топширишга эришган бу хўжаликларнинг миришкорларига офаринлар айтилди. Агар бекободликлар ҳам ишни ана шулар сингари ташкил этганларида эди, бугунги кенгашга ёруғ юз билан келган бўлар эдилар.

Ҳа, бизда ҳали ҳам пилла етиштиришни кўпайтиришда мавжуд имконият ва резервлардан тўла фойдаланилаётгани йўқ. Агар ҳар юз гектар суғориладиган ер ҳисобига етиштирилаётган пиллани ҳисоблаб кўрсак ҳали анча орқада эканлигимизни билиб оламиз.

Қишлоқ хўжалигини интенсивлаштириш асосида пилла етиштиришда ҳам янги марраларга эришиш учун нима қилиш керак? Энг биринчи навбатда пилланинг озуқа базаси тутчиликни ривожлантиришга эътибор бериш лозим. Афсуски бизда кўп хўжаликлар бунга эътибор бермайдилар. Бу хўжаликларнинг далаларида бўлсангиз, экиб қўйилган тутлар қаровсиз эканлигини кўриб ачинасиз. Шунинг учун ҳам улар авжи пилла қурти боқиш даври келганида барг излаб шаҳарма-шаҳар, колхозма-колхоз кезиб юрадилар. Колхознинг кўплаб маблағини бекорга сарф қилиб юборадилар. Эндиликда бунга чек қўйиш керак. Ҳар йили тут дарахтини кўпайтириш ҳақида қуруқ гап сотмасдан амалда бу ишга киришиш лозим.

Пиллачиликни кескин равишда ривожлантиришга халақит бериб келаётган нуқсонлардан яна бири шуки, бизда планлаштириш чамаси нотўғри бўляпти. Планни ёки бу хўжаликда қанча тут дарахти борлигига қараб белгилайдилар. Бундай бўлгандан кейин албатта ўша хўжалик раҳбарлари масъулиятни сезмайдилар. 2-«Оққўрғон» совхозида ўтган йили 7 қути қурт уруғи боқилибди. Ваҳоланки, совхозда 1800 хонадон бор. Шу бошқармадаги «Партия XXII съезди» колхозида эса 400 хонадон бор. Лекин колхознинг пилла хирмони баракали бўлди. Совхозга қараганда бир неча баравар кўп пилла топширди. Бундан келиб чиқадиган хулоса шуки, эндиликда тут дарахтларининг бор-йўқлигига қараб эмас, аҳолининг жон бошига қараб пилла планини белгилаш керак. Ана шунда хўжалик раҳбарлари масъулиятни сезадилар. Ана шунда улар тут дарахтлари экиб ўстириш, уни парваришлаб, кўпроқ барг ҳосили олиш учун ҳаракат қиладилар.

Тут дарахтини кўплаб экиб, уни яхши сақлаб, шохини эмас, баргини кўпайтириб, пилладан мўл ҳосил олинишига ҳисса қўшаётган хўжаликларни рағбатлантириш керак. Дала этаклари, йўл чеккалари, хонадонларнинг томорқаларида бўш ётган жойлар озмунча эмас. Кузда ва эрта баҳорда ана шундай жойларга тут кўчатлари экишни йўлга қўйиш пайти келди. Колхоз ва совхоздаги ҳар бир хўжалик—хонадон умум манфаатини кўзлаб ўз томорқасига лоақал бир тупдан тут кўчати ўтқазганида ҳам, ҳисоблаб кўринг, областимиз бўйича қанчадан-қанча тут дарахтига эга бўламиз. Бу жуда катта резерв.

Ҳар бир колхоз ва совхоз ўзининг умумлаштирилган қуртхонасига эга бўлиш пайти келди. Бундай хоналарни энг арзон, тез ва қулай битадиган материаллардан қуриш лозим.

Пилла етиштирувчи кишиларни рағбатлантириш энг биринчи даражали иш. Лекин шуни айтиш керакки, баъзи бир колхоз раҳбарлари план бажарилгач, иш битгач, қурт боқувчиларни унутиб қўядилар. Улар билан ҳисоб-китоб қилишни галга соладилар. Бунга чек қўйиш керак. Пилла қурти боққан кишилар билан ҳисоб-китоб қилишни ҳамма жойда яқин беш кун ичида тугаллаш зарур. Уларга тегишли қўшимча ҳақни ҳам ўз вақтида бериш керак.

Кенгаш қатнашчилари бундай тадбирларни амалга ошириш ишини тезлаштиришга қарор қилдилар. Улар ўз ички имкониятларини ҳисоблаб чиқиб 1965 йилда ҳар қути қурт уруғидан 52,1 килограммдан пилла олиб, давлатга жами бўлиб 1250 тонна пилла сотиш юзасидан социалистик мажбурият қабул қилдилар.

Кенгашда Тошкент қишлоқ область партия комитетининг биринчи секретари М. Абдураззоқов нутқ сўзлади.

Пилла тайёрлаш юзасидан зиммага олинган социалистик мажбуриятни муваффақиятли бажарган хўжаликлар «Олтин китоб»га ёзилди ва уларга бу ҳақдаги гувоҳномалар топширилди.

Н. РИХСИЕВ.

Суратда: кенгаш қатнашчиларидан бир группаси танаффус вақтида.
В. Салов фотоси.

ТЕАТР «ШИКОЯТГА ЎРИН ЙЎҚ»

ХОРАЗМ ТЕАТРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ

□ □ □

Атрофи девор олинган шинамгина баҳаво ҳовли, катта дарахт тагида ясатилган узун стол... Меҳмонлар совғалар кўтариб бирин-кетин кириб келмоқдалар. Ўйин-кулги қизимоқда... Бироқ негадир қуёв-Нурдиннинг дараги йўқ. Шоирагул Нурдиннинг жонажон дўсти Масодиқдан уни топиб келишини илтимос қилади. Масодиқ бутун шаҳарни қидириб Нурдинни ресторандан шира-кайф ҳолатида топади ва тезда тўйга, интизор бўлиб ўтирган Шоирагул олдига боришни талаб қилади. Бироқ Нурдин тўйга боришдан бош тортади, Шоирагулдан воз кечганини айтади. Масодиқни ҳақорат қилади, ҳатто унга қўл ҳам кўтаради. Масодиқ дўстининг бу қилмишидан дастлаб таажжубланади, сўнгра шунчаки мастлик деб ўйлаб, унинг бу қўпол хатти-ҳаракатларига эътибор бермай уни тўйга судрайди. Нурдин ташқарига чиқиб, ўз машинасига ўтириб, бошқа томонга жўнамоқчи бўлганда, Масодиқ унинг йўлини тўсиб, тўйга боришни ялиниб сўрайди. Лекин Нурдин унинг гапига қулоқ солмай машинани юргизади ва Масодиқни босиб ўтиб кетади...

Шу кунларда республикамиз пойтахтида ўз гастролларини ўтказаётган Огаҳий номидаги Хоразм область театрининг «Шикоятга ўрин йўқ» спектакли ана шу саҳналардан бошланади. Қардош қирғиз драматурги Т. Абдумўминов ўзининг бу драматик повестида олижаноблиқ ва софдиллик ниқоби остида жамиятимизда ҳали-ҳали яшаб келаётган қабиҳ шахсларни фош қилади, уларнинг тузоғига тезда илиниб ярамас йўлларга кирган, кўнгилсиз, ҳатто фожиали ҳолларга тушиб қолган одамларга, ўз келажагига ишончини йўқотган, аслида эса қалби пок бўлган кишиларни қаттиқ қоралайди, улар устидан ҳукм чиқаради.

Нурдиннинг тўйга бормай, ўз севгилиси Шоирагулнинг эзгу орзу-умидларини поймол қилиши, гўзал ва самимий туйғуларини ҳақорат қилиши, энг яқин дўсти Масодиқни бир умрга майиб қилиб қўйишининг сабаби ҳам унинг қора ниятли шахсларнинг тузоғига тушганлиги, уларнинг ҳийлаларига кўркўрона ишонганлигидир.

Асар сюжетидан кўриниб турибдики, унда юксак коммунистик ахлоққа боғлиқ бўлган ниҳоятда муҳим ва мураккаб проблема кўтарилган. Драманинг қимматли томони яна шундаки, ундаги воқеалар гарчи қардош қирғиз халқи ҳаётида рўй берса ҳам, кўтарилган ахлоқий тема ҳамма халқларга тааллуқлидир. Шунинг учун ҳам асардаги воқеалар, қаҳрамонларнинг тақдири ўзбек томошабинларини ҳам қаттиқ ҳаяжонлантиради.

Маълумки, саҳнада воқеа эмас, балки биринчи галда характер ҳукм суради. Пьесанинг повесть ёки романдан фарқи ҳам шунда. Саҳна асарида қаҳрамонларнинг тўқнашуви туфайли воқеа вужудга келади, ривожланади, уларнинг характери ҳам тобора очилиб боради. Повесть ёки романда эса қаҳрамонларнинг характери асосан воқеа орқали очилади. Театр саҳналаштирган «Шикоятга ўрин йўқ» драмаси эса повесть тарзида ёзилган. Ана шу нуқтаи назардан қараганда бу драма театр коллективи ва асарни саҳналаштирган ёш талантли режиссёр Ҳ. Исломов олдида маълум қийинчиликлар туғдирган. Одатда повесть характеридаги пьесалар адабий асар сифатида нашр қилиниб, саҳнада камдан-кам қўйилади. Бу билан биз театр драматик повестни саҳналаштириб хато қилибди демоқчи эмасмиз. Аксинча, бундай муҳим темага бағишланган асарни репертуарга киритиб, тўғри қилган. Айрим камчиликлардан қатъий назар, театр қўшнимиз қардош қирғиз халқининг ҳаётини ҳаққоний ифодаловчи бир қатор образ ва саҳналар яратган.

Хусусан истеъдодли ёш артист С. Девонов яратган Масодиқ образи ўзининг олижаноблиги, самимийлиги ва жозибадорлиги билан ажралиб туради. Бу образ тимсолида артист ҳозирги даврда қирғиз халқи орасида етишиб чиқаётган илғор ёш интеллигентларни моҳирона гавдалантирган. Масодиқ—Девонов саҳнада дастлаб пайдо бўлиши биланоқ томошабинда ўзига нисбатан қандайдир дилкаш туйғуларни туғдиради, томошабин беихтиёр уни ҳурмат қила бошлайди, унинг сўзлари ва ҳаракатларига самимий ишонади. Артист Масодиқнинг Шоирагул ва Нурдинга бўлган содиқлиги, чин дўстлиги, қалбининг поклиги, ақллилиги, вазминлиги, камтарлиги ва характеридаги бошқа фазилатларини бутун воқеалар жараёнида очиб боради. Айниқса Масодиқ—Девоновнинг Нурдин билан касалхона қабулхонасидаги учрашуви, унинг Нурдин ҳақида иғволар тўқиб, уни азоб-уқубатларга дучор қилган шуҳратпараст, ғийбатчи Ниёз билан тўқнашув саҳналари кишида таассурот қолдиради.

Артистка Ш. Рамазонова яратган Шоирагул образи чуқур лирик туйғуларга бой. Бу образда артистка назокатли, оқила, ўз муҳаббатига содиқ, меҳнатсевар гўзал қирғиз қизини мужассамлантиришга уринган. Хусусан ёш ижрочи Шоирагулнинг Нурдинга бўлган муҳаббатининг самимийлиги ва поклигини, унинг ички кечирмаларини усталик билан ифодалайди. Рамазонова Шоирагулнинг нозик лирик туйғулари билан бирга, унинг кучли, иродали аёл эканлигини ҳам кўрсатади. Агар Нурдин фожиали аҳволга тушиб, ҳаётга, одамларга ишончини йўқотиб, тушкунликка тушиб қолган бўлса, Шоирагул, аксинча, у ўз бахти, келажаги учун курашади ва порлоқ истиқболига қатъий ишонади. Агар спектаклда Шоирагулнинг санъаткорлиги, яъни унинг ажойиб ашулачи эканлиги тўлиқ очиб берилса, образ поэтик жиҳатдан ҳам анча бойиган бўларди.

Хирург Нурдин — асарнинг асосий ва мураккаб образи десак бўлади. Чунки саҳнадаги воқеалар асосан шу образ атрофида рўй беради. Спектаклнинг тақдири ҳам шу образнинг ҳал қилинишига боғлиқдир. Бизнинг фикримизча, артист К. Ёқубов Нурдин образини талқин қилишда асосан тўғри йўл тутган. Артист кўпчилик саҳналарда ўз қаҳрамонининг дили шикастланганлигини, асаби бузилганлигини, ички қарама-қарши туйғуларини, чеккан азоб-уқубатларини зўр драматик куч билан ифодалашга интилган. Нурдин—Ёқубовнинг ҳолати, унинг тақдири томошабинни ҳақиқатан ҳам ҳаяжонлантиради, уни ўйлатиб қўяди. Асарни ўқиганингизда негадир Нурдиннинг яна қайтадан жамиятда ўз ўрнини топиб кетишига унчалик ишонч ҳосил қилмайсиз. Спектаклда эса, гарчи Нурдин ёлғиз ўзи қолган бўлса ҳам, томошабин унинг келажакда ўз дўстлари қаторидан қайта ўрин олишига умид боғлайди. Бу ҳол спектаклга ёрқин оптимистик руҳ бағишлаган. Лекин шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, артист айрим саҳналарда Нурдиннинг юрак дардини, асабий ҳолатини ифодалашда баъзан сунъийликка, ортиқча хатти-ҳаракатларга йўл қўяди. Бу ҳол образнинг бадиий қимматига футур етказади.

Бу образлардан ташқари Ўзбекистон ССР халқ артисти В. Фаёзов (ўқитувчи Умар), артист Қ. Бойжонов (кекса чўпон), артистка А. Сафоева (ҳамшира Асиса) яратган оддий совет кишиларининг образлари ҳам спектаклни анча жонлантирган.

Драматург сингари, театрнинг ижодий коллективи ҳам ҳаётимизда ҳали ҳам учраб келаётган қабиҳ шахсларни, уларнинг ярамас кирдикорларини усталик билан фош қилган. Саҳнада деярлик ҳамма салбий образлар тўғри гавдалантирилган.

Назаримизда, агар биринчи парда бирмунча қисқартирилиб, ихчамланса, ресторандаги стилягалар «рақси» олиб ташланса, оммавий саҳналар жонлантирилса, спектакль бадиий ва ғоявий жиҳатдан янада юксалиши мумкин. Умуман олганда, Хоразм театрининг бу спектакли катта тарбиявий аҳамиятга эга.

Ф. ЖЎРАЕВ.

Суратда: артистка Ш. Рамазонова «Шикоятга ўрин йўқ» драмасида Шоирагул ролида. А. Тўраев фотоси.

ДЎЛГА ҲУЖУМ

Дўл — деҳқончилик душмани, экинларни вайрон қилувчи бало. Шунинг учун ҳам итальян деҳқони янги йил дастурхони устида «Дўлдан сақланиш учун» деб қадаҳ кўтаради.

Мўътадил иқлим мамлакатларида дўл унчалик хавфли эмас. Масалан, Москва ва Ленинград районлари йилига бир-икки марта дўл остида қолади. Лекин жанубда атмосфера музчалари тез-тез ёғиб туради ва қишлоқ хўжалигига, айниқса цитрусь, ток ўсимликларига катта зарар етказади.

Дўл ерга кенглиги уч километр ва ундан ортиқ, узунлиги эса 100 километргача бўлган йўлак ҳосил қилиб ёғилади. Катта оғирликдаги дўл ёққан ҳоллар ҳам бўлган. Улар қандай зарар келтирганлигини тасаввур этиш қийин эмас.

ДЎЛНИ КАТТАЛАШТИРМАСЛИК КЕРАК

Метеоролог олимлар узоқ вақтдан буён табиатнинг бу хавфли ҳодисаси билан курашиш воситаларини зўр бериб қидирмоқдалар. Дўлнинг ҳосил бўлиши ҳақида ҳар хил назариялар илгари сурилган. Баланд тоғ геофизика институтининг директори, профессор Георгий Сулаквелидзе, Ленинград университетининг доценти Борис Кирюхин ва улар раҳбарлигидаги ходимлар дўлнинг ҳосил бўлишини бирмунча ишончли тушунтириб берганлар.

Катта қуюқ булут ўнлаб минг тонна сувни тўплайди. Унда томчилар ва кристаллар бўлади. Шунинг учун у омонат бўлиб қолади. Бироқ булутларнинг ҳаммаси ҳам хавфли эмас. Радарлар ва самолётлардан олиб борилган кузатишлар булутларда йирик томчили зона бўлишини аниқлаш имконини берди. Бундай зонада намлик қандайдир йўл билан тўпланади ва сўнгра ерга ёғади ёки сочилади.

Бу зонада ҳали хавфсиз бўлган майда музчаларни йириклашишдан тўхтатиш ва уларни катта бўлмасдан ёғишга мажбур қилиш керак. Бундай майда музчалар зарар келтирмайди. Уларнинг кўпчилиги йўл-йўлакай эриб, ёмғир бўлиб ёғилади.

ҚУТҚАРУВЧИ МОДДА

Олимлар дўлнинг катта-кичиклигини аниқлаш ва унинг хавфини бартараф қилиш учун бир қатор тадбирларни ишлаб чиқдилар. Бунга оби-ҳаво шароитини аниқ текшириш, радиолокаторлар ёрдамида булутнинг дўл бўладиган зонасини қидириш ва ниҳоят, ҳароратга боғлиқ равишда химик реагентни «экиш» тадбирлари киради.

Бундай булутнинг ҳаддан ташқари музлатилган томчиларининг ҳаммасини кристаллга айлантириш керак деган фикр бўлган. Бу иш қимматбаҳо реагентнинг бир неча тоннасини талаб қиларди. Лекин битта катта дўл ўрнига 100—200 та майда хавфсиз дўлчалар вужудга келсин учун қандайдир томчининг бир бўлагини музлатиш кифоя экан. Шунда булутнинг бир куб километрига бир грамм химик реагент сарфланади, холос.

ЗЕНИТ ТЎПЛАРИ БУЛУТЛАРНИ ОТАДИ

Дўл хавфи бўлган зонага қандай қилиб таъсир этиш ва уни зарарсизлантириш мумкин? Илгарилари осмонга ҳаво варраклари ва учқун сачратадиган симли шарлар чиқарилар, дўлни парчалайдиган мортиралар қўлланиларди. Грузин олимлари Амилан Карцевадзе, Арчил Акучава Алазан водийсида ракеталарни муваффақиятли қўлладилар. Лекин булардан кўра эски, узоқ масофага отадиган тўплардан фойдаланиш яхшироқ экан. Снарядларни йирик томчиларни музлатадиган реагентлардан ясаб хавфли зона дўлдан ҳимоя қилиш мумкин бўлган жойга яқинлашганда отиш керак. Шундай қилиб бир вақтлар жанговар вазифани ўтаган зенит тўплари кутилмаганда янги ишда қўллана бошланди.

Моллар боқилаётган ясси тоғ тажриба майдони қилиб олинди. Дўл хавфи бўлган булут зенит тўпи билан қўриқланиб турган зонага бир неча марта яқин келди ва ҳар сафар снарядлар табиий офатни барбод қилавердилар. Қўриқланиб турган территория ичига дўл бир марта ҳам ёғмади, унинг ташқарисида эса ерга 16 марта дўл ёғди.

Олимлар кураш чегарасини секин-аста кенгайтира бориб, Кабардин-Балкардаги Зольский колхоз-совхоз ишлаб чиқариш бошқармаси экинзорларини дўлдан ҳимоя қилдилар. Зенит тўплари бу жойда ҳам нишонни бехато олиб, дўлларнинг катта бўлишига йўл қўймади. Муваффақиятли кураш уч ой тўхтовсиз давом этди. Зольский бошқармаси зонасида, мутахассисларнинг фикрига кўра, дўл кўп ёғадиган йил бўлганлигига қарамай биронта ҳам дўл тушмади. Тахминан 50 минг гектар майдондаги ҳосил сақланиб қолинди.

Бу йил дўл билан кураш чегараси янада кенгаяди. Кабардин-Балкар автоном областининг ҳосилдор ерларидан ташқари Алазан водийсидаги узумзорлар ҳам дўлдан ҳимоя қилинади.

Михаил КАПЛИН,
АПН мухбири.

ИШЧИ МУХБИРЛАР УНИВЕРСИТЕТИ

Мана уч йилдирки, Тошкент ишчи мухбирлар университети фаол ишлаб келмоқда. Ўтган йили университетни муваффақиятли тугатган ўнлаб турли соҳа мутахассислари шу кунларда матбуотимиз саҳифаларида ўзларининг турли хабар ва мақолалари билан қатнашиб келмоқдалар.

Бу ўқув йилида университетнинг юздан ортиқ тингловчиси ҳар ойда икки мартадан машғулотга қатнашиб, журналистлар, ёзувчилар, олимлар билан учрашдилар, шаҳримиздаги айрим ташкилот ва муассасаларга рейд уюштирдилар.

Ишчи мухбирлар редакцияларнинг деярли ҳамма бўлимларида бўлиб, уларнинг функциялари билан танишдилар. Газеталар саҳифасида босилиб чиққан материалларни таҳлил қилиш, меҳнаткашлардан келган хат-хабарларни қандай ишлаш, мақолаларни қизиқарли ва ўқимишли қилиб ёзиш юзасидан маслаҳатлар олдилар.

Шунингдек улар ўтган йил давомида бир неча рейдларда қатнашдилар, мустақил равишда турли темаларда қизиқарли мақолалар ёздилар.

Е. МИХЕЛЬСОН.

ФУТБОЛ ИШОНЧНИ ОҚЛАНГ

Футбол бўйича РСФСР 5-зонасида қатнашаётган 17 та команда яна тўрт-беш турдан кейин мавсумнинг биринчи даврасини якунлайди. Хўш, бу зонадаги командаларнинг аҳволи қандай? Кимлар мухлисларини хурсанд этаяпти-ку, кимлар ранжитяпти? Ўзбекистон спорт шарафини ҳимоя қилаётган коллективларнинг турнир жадвалидаги аҳволида ўзгариш юз бердими?

Навбатдаги 11-турда Самарқанд спартакчилари Жамбул шаҳрида маҳаллий «Металлист» командасини 2:1, Фарғонанинг «Нефтяник» командаси эса Чимкентда «Металлург» командасини 1:0 ҳисобида енгди. Областимиз спорт шарафини ҳимоя қилаётган Юқори Чирчиқ бошқармасидаги «Политотдел» колхози футболчилари ўз майдонларида Андижон спартакчиларини қабул қилиб, рақиб дарвозасига бир тўп киритиб муҳим икки очко олдилар. Бироқ шунга қарамай уларнинг турнирда эгаллаб турган ўрни футбол шинавандаларини сира қаноатлантирмайди. Зонамизда энг кучли коллективлардан бири ҳисобланган колхоз футболчилари суръатни анча бўшаштириб юбордилар. Учрашувларни кўтаринки руҳда ўтказмаётирлар. Чирчиқ шаҳрининг «Химик» командаси ҳам ўз мухлисларини хурсанд этмаётир. Бу ҳар иккала команда ўйинчилари ўзларига билдирилган ишончни оқлашлари керак.

Зонамизда «Металлург» (Магнитогорск)» ва «Металлист» (Жамбул) командалари пешқадамлик қилмоқда. Самарқанднинг «Спартак» командаси пешқадамлар группасида бормоқда.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

НОМАЪЛУМ ДЕНГИЗ ҲАЙВОНИ

САНТЪЯГО. (ТАСС) Магальянес (Чили) қишлоғида номаълум денгиз ҳайвони топилди. Уни Тинч океан сувлари қирғоққа чиқариб ташлаган. Чили газетаси «Гольпе»нинг хабар беришича, бу ҳайвон тахминан икки тонна келади. Узунлиги 6 метр, эни 2 метрга етади. Ҳайвоннинг олдинги иккита сузгич қаноти, газетанинг ёзишича, беш бармоқли ва тирноқли бўлиб, одамзоднинг қўлига жуда ўхшайди. Орқа томондаги иккита сузгич қанотининг эса бармоқлари йўқ. Ҳайвоннинг боши чўзинчоқ, жағида учта катта тиши бор.

Бу ҳайвон Чили олимлари томонидан тадқиқ қилинади.

ТАБИАТШУНОС БЛОКНОТИДАН САРИҚБОШ

Сариқбош кўпйиллик, тикбўйли ўсимликлар туркумига кириб, бўйи 80—90 сантиметрга етади. Бу ўсимлик халқ медицинасида катта аҳамиятга эга бўлиб, ундан дори-дармон сифатида фойдаланиб келинади. Бу ўтдан, жумладан, бош оғриғи, ички касалликлар, гипертония касалликларини даволашда фойдаланиш мумкин.

Сариқбош хушбўй ҳидли бўлганлиги учун ундан атир ҳам олса бўлади. Ўсимлик Ўзбекистонда жуда кўплаб учрайди, айниқса тоғ этакларида, дарё соҳилларида кўп тарқалган. Ялпоқ, сапсариқ гуллари узоқ вақтгача тўкилмайди. Патсимон барглари поясига тартиби билан териб қўйилгандек чиройли туради.

Сариқбош тез ўсадиган беор ўсимлик. У жой танламасдан, ҳамма ерда ривожланаверади.

Бу фойдали гиёҳга эътибор бериб, уни кўпайтириш лозим.

М. ТЎЙЧИЕВ,
биология фанлари кандидати.

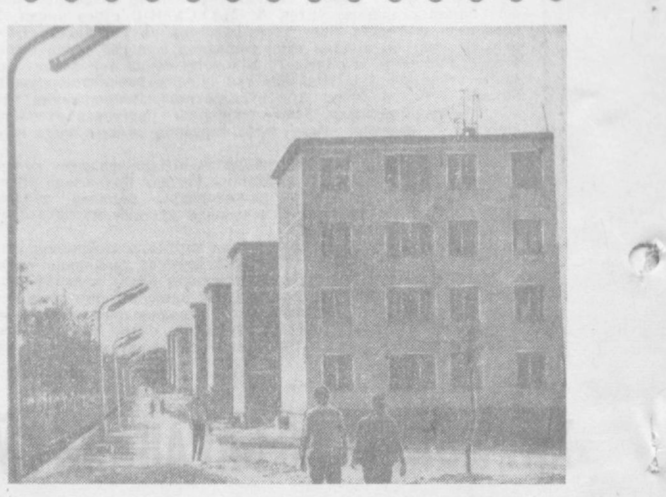

Тошкент ГРЭСи ишчи ва хизматчиларининг шаҳарчаси тобора кўркамлашиб бормоқда. Қисқа вақт ичида бу шаҳарчада кўплаб уй-жойлар, мактаб-интернат, болалар боғчаси, клуб, кинотеатр, кафе сингари маданий-маиший бинолар қурилиб, фойдаланишга топширилди. Суратда: энергетиклар шаҳарчасининг кўриниши.

М. Нуриддинов фотоси.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ — МАМЛАКАТЛАР, ОДАМЛАР, ВОҚЕАЛАР

ДЎСТЛИК СИМВОЛИ

ЖАКАРТА, 24 июнь. (ТАСС). СССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоян бошчилигида Индонезияда меҳмон бўлиб турган СССР Олий Совети делегацияси бугун «Қаҳрамонлар монументи»ни очиш тантаналарида ҳозир бўлди. Индонезия пойтахтининг ҳуснига ҳусн қўшган ана шу ажойиб архитектура иншооти Совет Иттифоқи халқлари ва ҳукуматининг дўст Индонезия халқи ва ҳукуматига совғасидир.

Ҳурматли меҳмонлар тушган машиналар кортежи монумент ўрнатилган «Ментенг промпатан» майдонига келиб тўхтайди. Олдинги машинадан президент Сукарно ва А. И. Микоян чиқадилар. Жакартанинг шу майдонга тўпланган минг-минглаб кишилари уларни гулдурос қарсаклар билан кутиб оладилар.

А. И. Микоян микрофон олдига келиб нутқ сўзлайди.

Бугун қаҳрамонлар монументи очилмоқда, дейди А. И. Микоян, бу — чуқур маънога эга бўлган воқеадир. Бронза ва тошдан ясалган монумент индонез миллатининг озодлик ва мустақиллик учун олиб борган қаҳрамонона курашини, унинг ёвузлик ва жабр-зулм устидан ҳамда мустамлакачилик ва империализм устидан қозонган буюк ғалабасини куйлайди.

Монумент символли ёдгорликдир. Унда тасвирланган йигит ва аёл бутун халқнинг қиёфасини ифода этади. Аммо, деб таъкидлайди А. И. Микоян, яна символли бўлган нарса шуки, бу ёдгорлик Ленинградда — Улуғ Октябрь социалистик революцияси шаҳрида. Ленин халқларнинг одамни одам эксплуатация қилишига қарши, миллий зулмга қарши озодлик кураши байроғини баланд кўтарган шаҳарда ясалди.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи индонез халқининг мустамлакачиликнинг барча формаларига қарши олиб бораётган курашини ҳамиша қўллаб-қувватлайди, деди у.

Шундан кейин президент Сукарно нутқ сўзлайди.

Тантанали маросим тамом бўлди. Индонезия Республикаси гимнининг садолари янграйди. Гулдурос қарсаклар бошланади.

Индонезия ватанпарварларининг — ўз ватани озодлиги ва мустақиллиги учун курашган кишиларнинг мардлигини тасвирловчи бронзадан ясалган ана шу муҳташам ёдгорлик қуёш нурларида товланиб турибди. Бу ёдгорлик Индонезия ва Совет Иттифоқи халқларининг мустаҳкамланиб бораётган дўстлиги символидир.

ҚЎЗҒОЛОНЧИЛАРНИНГ ҚЎЛИ БАЛАНД

ЛОНДОН, 23 июнь. (ТАСС). Рейтер агентлиги хабар беради: Қўзғолончилар томонидан 19 июнда ишғол қилинган Альбертвиль шаҳрини (Шимолий Катанганинг бош шаҳри) қайтариб олмоқ учун Леопольдвиль ҳукумати юборган армия қисмлари қўзғолончилар томонига ўтиб кетди.

АГРЕССИЯ ТЎХТАТИЛСИН

ХАНОЙ, 23 июнь. (ТАСС). Нео Лао Хак Сат партиясининг Марказий Комитети Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилотига ҳамда Жаҳон Тинчлик Кенгашига мактуб билан мурожаат қилди. Бу мактубда Америка империалистларининг Лаосдаги баъзи районларни бомбардимон қилганликлари ва Марказий Лаосдаги ерларга заҳарли химикатлар сочганликлари қораланади.

Қўшма Штатларнинг Лаос халқига қарши қилган жиноятлари ва АҚШнинг Лаосда тўғридан-тўғри қуролли интервенция қилаётганлиги, дейилади мактубда, Лаос тўғрисидаги 1962 йилги Женева битимларини қўпол равишда бузишнинг ўзидир.

ФАБРИКАЛАР—ИШЧИЛАРГА

АККРА, 24 июнь. (ТАСС). Ганада учта давлат корхонаси ишчилар контроли остида ишлайдиган бўлди. «Ганиэн Таймс» газетаси бу корхоналарнинг ишчилар қўлига топширилишига бағишлаб ёзган ўзининг бугунги редакцион мақоласида саноат корхоналарини бошқариш ишчиларга топширилганлиги ишчиларга нисбатан катта ишонч кўрсатилганлигидан далолат беради, деб таъкидламоқда. Корхоналарни ишчиларнинг бошқариши ишлаб чиқариш ва айирбошлашнинг асосий воситалари кенг халқ оммасиники бўлиб қоладиган жамиятга ўтишнинг энг тўғри йўлларидан биридир, деб ёзади газета.

Саноат корхоналарининг ишчилар қўлига топширилиши, дейилади газетанинг мақоласида, ишчилар зиммасига катта масъулият юклайди. Шу нарса ниҳоят даражада муҳимки, деб таъкидлайди газета, — ишчилар маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш вазифаларини бажаришга бутун кучларини сарфлашлари ва ўз корхоналарининг катта муваффақиятлар қозонишига эришишлари лозим.

ЧЕТ ЭЛЛАРДАН ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

▲ Машҳур касаба союз арбоби коммунист Жо Блэк Ғарбий-Жанубий Шотландия электриклар касаба союзи бўлимининг ташкилот секретари вазифасига кўпчилик овоз билан сайланди.

▲ Португалия Гвинеяси территориясининг қарийб учдан бир қисми қўзғолончилар томонидан озод қилинди,— дейилади Португалия Гвинеяси ва Яшил Бурун оролларининг мустақиллиги учун курашувчи африка партиясининг ахборотида. Мамлакатнинг марказий ва шимолий районларида, дейилади ахборотда, Португалия жазочи қисмларининг аскарлари ва техникасига катта талафот етказилди. Мамлакатнинг бошқа районларида ҳам партизанлар ҳаракатининг активлашганлиги кўринмоқда.

▲ Ғарбий Германия бундесверининг қўмондони генерал Третнер НАТОнинг Балтика бўғозлари зонасидаги бирлашган қуролли кучлари қўмондони генерал Вольф билан музокаралар олиб бориш учун Данияга жўнаб кетди. Германия Федератив Республикаси мудофаа министрлигининг хабар беришига кўра, Третнер ва Вольф «Балтика бўғозлари районидаги аҳвол билан боғлиқ ҳарбий проблемаларни» муҳокама қиладилар.

▲ Кончилар миллий касаба союзи Жанубий-Уэльс бўлимининг Порткаулда бўлиб ўтган йиллик конференцияси қатнашчилари Англия шахталарида меҳнат муҳофазаси етарли бўлмаганлиги тўғрисида ташвишланаётганликларини якдиллик билан билдирдилар. Конференция қатнашчилари маъмуриятнинг бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш учун етарли чоралар кўрмаётганини ҳам қайд қилиб ўтдилар.

▲ Филадельфияда (АҚШ) ўрта мактаб ўқитувчилари бундан кейин ишга кириш олдидан полиция участкаларига бармоқ изларини топширишга мажбурдирлар. Кишини хўрловчи бундай тартиб Америка мактабларини эркин фикрли ўқитувчилар «кириб қолиши»дан сақлаш мақсадида жорий этилган.

▲ Венгрия марказий статистика бошқармасининг маълумотига кўра, ҳозир мамлакатнинг аҳолиси 10.116 минг кишидан иборат.

▲ Францияда Лотарингиянинг баъзи районларида Ла-Манш ва Марказий массив қирғоғида 21 дан 22 июнга ўтар кечаси температура нулдан паст бўлди. Баъзи экинларга анча зарар етди. (ТАСС).

КОЛУМБИЯДА СУВ ТОШҚИНИ

ЛОНДОН, 23 июнь. (ТАСС) Кали ва Канавералехо дарёлари тошганлиги натижасида Колумбиянинг Валье дель Каука департаментида уч киши ҳалок бўлди.

Рейтер агентлиги мухбирининг Боготадан хабар беришича, фалокат рўй берган районда фавқулодда ҳолат эълон қилинган. 25 минг киши бошқа жойга кўчирилган. Полиция, ҳарбий қисмлар, ҳарбий ва гражданлар самолетлари аҳолига ёрдам бериш учун сафарбар қилинган.

ЭЪЛОНЛАР * ТОМОШАЛАР * РЕКЛАМАЛАР

ТЕЛЕВИЗОР

26 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — **Грузия телестудияси эшиттиришлари программаси.**

18.15 — Грузия Компартияси Марказий Комитети секретари **Д. Г. Стуруа суҳбати,** 18.25 — **Рақиблар** (телевизион фильм), 18.55 — **Янги ерда** (ҳужжатли телевизион очерк), 19.15 — **Бир ҳикоянинг охири** (бадиий киноновелла), 19.35 — **Республика янгиликлари,** 19.50 — **Иавнана** (телевизион журнал), 20.30 — **Санъат усталари концерти,** 21.10 — **Окропири** (сатирик-юмористик тележурнал), 21.40 — **Яна командировкада** (телевизион фильм), 22.10 — **Эстрада концерти.**

22.45 — **Телевизион янгиликлар** (ўзбек ва рус тилларида).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/VI да **Пан воевода,** 27/VI да **Дилором.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Париж сирлари —«ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН», (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 6 гача).

Всевед бобонинг уч тилла сочи —«ВАТАН» (кеч соат 8 ва 10 да).

Лайча эргаштирган хоним (кеч соат 8 да), **Қизлар** (кеч 9-45 минутда) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

Хавфли зона — «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9-10 ва 10 яримда)

Капрон тўр — «ОКТЯБРЬ».

Париж сирлари —«ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ФЕСТИВАЛЬ».

Майсазорда юриш мумкин — 1 МАЙ номли.

Сеп овчиси — «ШАРҚ».

Лайча эргаштирган хоним — ТЕЛЬМАН номли.

Капитан Дабач — «УДАРНИК».

Тўқимачилик-трикотаж ва шойи саноати бошқармасининг

ТОШКЕНТ-ПАЙПОҚ-ТРИКОТАЖ ФАБРИКАСИГА

старший бухгалтерлар, технический бухгалтер, расчётчиклар, русча машинистка, ғишт терувчилар, сувоқчилар, ер қазувчилар, бўёқчилар, омборчилар

керак

Тошкент шаҳар, Кисловодск кўчаси, 2-уйда кадрлар бўлимига учрашилсин.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«Совет Ўзбекистони», «Правда Востока» ва «Ҳақиқати Ўзбекистон» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 06772. ИНДЕКС 64695. Нашр. № 1783.